

JMKR ISSN: XXXX-XXXX (Online)
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2566
Vol. 1 No. 1 January-April 2003

วารสาร มจร โทคัยปริทรรศน์
Journal of MCU KOSAI Review

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phrae Campus

วารสาร มจร โຄศัยปริทรรศน์ (Journal of MCU KOSAI Review)

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2566

ISSN XXXX-XXXX (Online)

Vol. 1 No. 1 January – April 2023

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการผลิตงานวิชาการ การศึกษาค้นคว้า บทความต่าง ๆ ด้านพุทธศาสตร์ ด้านครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ และด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านพุทธศาสตร์ ด้านครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ และด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่บูรณาการร่วมกับศาสตร์สมัยใหม่
3. เพื่อสร้างความร่วมมือทางด้านวิชาการ การบูรณาการ การเผยแพร่ผลงาน องค์กรความรู้ของนักวิชาการของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานอื่น ๆ

ข้อกำหนดของบทความที่ตีพิมพ์

บทความทุกบทความที่ตีพิมพ์ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Reviewed) ในสาขาวิชานั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 2 ท่าน โดยเป็นการประเมินในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed)

กำหนดเผยแพร่

วารสาร มจร โຄศัยปริทรรศน์กำหนดเวลาในการออกวารสารปีละ 3 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม

ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

ลิขสิทธิ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

111 หมู่ 5 ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 54000

โทร 054-646585

คณะกรรมการที่ปรึกษา

พระธรรมวชิรบัณฑิต,ศ.ดร.
พระราชเชมมากร,รศ.ดร.
รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม
พระครูโฆสิตสังฆพิทักษ์,ดร.
นายสุขุม กันกา
ผศ.ดร.ธาดา เจริญกุล
ผศ.สุพจน์ แก้วไพฑูรย์

อธิการบดี
รองอธิการบดีวิทยาเขตแพร่
รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหารวิทยาเขตแพร่
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไปวิทยาเขตแพร่
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการวิทยาเขตแพร่
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตวิทยาเขตแพร่

หัวหน้าบรรณาธิการ

ผศ.ปัญญา สุนันตา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.ปัญญวีร์ มงคลพิพัฒน์พร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

พระครูสิทธิขยาภิรัต,ดร.
ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์
ผศ.ดร.สมจิต ขอนวงศ์
ผศ.สุพจน์ แก้วไพฑูรย์
รศ.ดร.รวีโรจน์ ศรีคำภา
พระมหามฆวินทร์ ปริสุตโตโม,ผศ.ดร.
ดร.ศยามล เจริญรัตน์
ผศ.ดร.อ้อมจิต แป้นศรี
ผศ.ดร.วินิจ ผาเจริญ
ผศ.ดร.ทิฆา โยธากัตติ
ดร.สมบัติ กันบุตร
ดร.พิสิฐรัฐ โคตรสุโพธิ์
ดร.สุทธิกานต์ สิทธิกุล
ผศ.ดร.ระวี จันทร์ส่อง
ผศ.ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์
ผศ.ดร.อุทัย สติมัน
ผศ.ดร.อำนาจ ยอดทอง
ดร.รัชตะ พันธุ์แสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยพะเยา

ดร.เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ	มหาวิทยาลัยพะเยา
รศ.ดร.สัญญา สะสอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
รศ.ดร.โชติ บดีรัฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผศ.ดร.อนันต์ อุปสอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผศ.ดร.กุลิสรา จิตรชญาวนิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
ดร.ประวิทย์ ธงชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ฝ่ายจัดการ

ผศ.ปัญญา สุนันทา	พระอธิการศักดิ์ดา ฉันทโก,ดร.	ดร.บุญยวีร์ มงคลพิพัฒน์พร
นางสาวนพรัตน์ รัตนวงศ์	นางสาวพัฒน์นรี อัฐวงศ์	นายธีรวัฒน์ จันทจำรัส

ฝ่ายประสานงาน

พระศักดิ์ธัช สวีโร,ดร.	พระอนุสรณ์ กิตติวณโณ,ดร.	พระสมพงษ์ มหาบุญโญ
ผศ.สุพจน์ แก้วไพฑูรย์	นายอภิชา สุขจีน	

ฝ่ายกฎหมาย

นายสุขุม กัณกา	นางสาวสุพิชญา กัณกา
----------------	---------------------

ฝ่ายออกแบบปก

ผศ.ปัญญา สุนันทา	ดร.บุญยวีร์ มงคลพิพัฒน์พร
------------------	---------------------------

บทบรรณาธิการ

วารสาร มจร โกศัยปริทรรศน์ ได้จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อส่งเสริมทักษะทางวิชาการ และเผยแพร่ผลงานอันเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาองค์ความรู้หรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศ ซึ่งวารสารฉบับนี้เป็นการเริ่มต้นเป็นปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ระหว่างเดือน มกราคม-เมษายน 2566 โดยที่ฉบับนี้ มีนักวิชาการทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ได้ส่งบทความมาเป็นจำนวนมาก บรรณาธิการได้มีการคัดเลือกบทความและได้ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการกลั่นกรอง ตรวจสอบเพื่อความถูกต้องทุกบทความ ซึ่งในวารสารฉบับนี้มีบทความที่ผ่านการคัดสรรและให้ตีพิมพ์ในวารสารจำนวน 6 บทความ เพื่อเป็นการเผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่สังคมต่อไป

คุณค่าด้านวิชาการในวารสารฉบับนี้ จะมีประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษาค้นคว้า นำไปใช้อ้างอิงในงานวิจัยและงานวิชาการ ในนามของกองบรรณาธิการ ขอขอบคุณ ผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ รวมถึงเจ้าของบทความคณะกรรมการกลั่นกรองบทความทางวิชาการ คณะกรรมการฝ่ายจัดทำวารสาร มจร โกศัยปริทรรศน์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ทำงานด้วยความทุ่มเท เสียสละ ทั้งกำลังกายและกำลังใจร่วมกันจนสามารถจัดพิมพ์หนังสือวารสารฉบับนี้สำเร็จด้วยความเรียบร้อยเป็นอย่างดี แล้วพบกันฉบับต่อไป ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 ระหว่างเดือน พฤษภาคม - สิงหาคม 2566

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปัญญา สุนันตา

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	ก

บทความวิจัย : Research Articles

การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	1-11
---	------

A DEVELOPMENT OF THE THAI LANGUAGE SUPPLEMENTARY SKILL DRILLS ON TYPE
AND FUNCTION OF WORDS FOR MATHAYOMSUKSA 1

วิราพร มาสกลาง: *Wiraporn Masklang*

การถอดบทเรียนการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยการใช้ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่	12-22
--	-------

THE LESSON LEARNED ON DEVELOPING THE QUALITY OF LIFE BY USING CULTURAL
CAPITAL OF PHRA LUANG SUBDISTRICT, SUNG MEN DISTRICT, PHRAE PROVINCE

มนัส จันทร์พวง, วิยะณี ดังก้อง, ปาริฉัตร กุลเกลี้ยง, จุฬารัตน์ ดวงตาคำ, จอมขวัญ เวียงเงิน,
นุชนาฏ ชาวปลายนา:

*Manus Chanpoung, Wiyanee Dongkong, Parichat Koonkleang, Chulaporn Duangtadum,
Jomkwan Wiangngern, Nutchhanrd Chawprayna*

การมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิกเยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่	23-32
---	-------

THE PARTICIPATION OF THE STUDENTS TO THE TRANSMISSION OF KNOWLEDGE OF
LIVELIHOOD TO THE YOUTH AND ELDERLY IN BAN WANGPUNG, PHRAE PROVINCE

อรอนงค์ วูวงศ์, *Onanong Woowong*

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สักในชุมชนตำบลพระหลวงจังหวัดแพร่	33-40
--	-------

PRODUCT DEVELOPMENT FROM TEAK WASTE OF PHRA LUANG SUBDISTRICT
COMMUNITY, PHRAE PROVINCE

นุชลิรี ภาคยุทธ, ศุภลักษณ์ มุดยะ, รัตติกาล ลังษ์ประเสริฐ:

Nuchsiri Parkyuth, Supaluk Mudya, Rattikan Sangprasert

การสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในการสร้างสุขของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ 41-49

A MOTIVATED OF PRACTICE MEDITATION TO HAPPINESS OF
MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY PHRAE CAMPUS' STUDENTS

พระมหาสทธิชัย ชยสิทธิ, อภิชา สุขจีน, พระอนุสรณ์ กิตติวัฒน์:

Phramaha Sittichai Jayasiddhi, Aphicha Sukjeen, Phra Anusorn Kittiwanno

บทความวิชาการ : Articles

เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ศาสตร์พระราชาสู่การบริหารงานตำรวจ 50-62

UNDERSTANDING ACCESSIBILITY AND DEVELOPMENT THE KING'S PHILOSOPHY TO
POLICE ADMINISTRATION

อังกูร ทวีเกตุ: *AngKoon Taveegate*

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ 64

การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

A DEVELOPMENT OF THE THAI LANGUAGE SUPPLEMENTARY SKILL
DRILLS ON TYPE AND FUNCTION OF WORDS FOR MATHAYOMSUKSA 1

วิราพร มาสกลาง¹, ชาคริยา ชันคำ²

Wiraporn Masklang¹, Chakriya Khankam²

โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่

Yupparaj Wittayalai School, Chiang Mai

Corresponding Author's Email: krunokmsk@gmail.com

(Received: February 14, 2023; Revised: February 27, 2023; Accepted: February 27, 2023)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพ 80/80 ตามเกณฑ์ มาตรฐาน เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดและ หน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ การเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและ หน้าที่ของคำในประโยค ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/14 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2563 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 23 แผน 2) แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 เล่ม 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 ข้อ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t (t-test)

ผลการศึกษาพบว่า

1. แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.47/88.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนจากการเรียนโดยใช้

แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย, ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop the Thai language supplementary skill drill on Type and Function of Words for Mathayomsuksa 1 students to earn an efficiency accordingly to the criterion of 80/80 2) to compare student's learning achievement on Type and Function of Words, prior and post learning with the Supplementary Skill Drills. 3) to find out the students' satisfaction with learning through the Supplementary Skill Drills. The sample was 25 Mathayomsuksa 1 students studying in the first semester of the academic year 2020 at Yupparaj Wittayalai School, Muang District, Chiangmai Province. Instruments in the study consisted of learning management plans, Supplementary Skill Drills, achievement test and satisfaction questionnaire. Statistics used in analyzing data were mean, percentage, Standard Deviation, and t-test.

The results of the study were as follows:

The Thai language supplementary skill drill on Type and Function of Words for Mathayomsuksa 1 students had an efficiency of 84.47/88.93, which was responding with 80/80 provided criteria. The students who learned by using the Thai language supplementary skill drill on Type and Function of Words with the different ending consonants had higher scores of posttest than pretest at .05 level of significance. The students who learned by using Thai language supplementary skill drill on Type and Function of Words were satisfied with their learning at a high level.

Keywords: The Thai language supplementary skill drill, Type and Function of Words

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการ ติดต่อสื่อสารเพื่อสร้าง ความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้ประกอบธุรกิจ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม ประชาธิปไตยได้อย่าง สันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหา ความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนา

ความรู้พัฒนากระบวนการ คิดวิเคราะห์วิจารณ์และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และ ความก้าวหน้าทาง วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรม ประเพณีและสุนทรียภาพเป็นสมบัติล้ำค่า ควรแก่การเรียนรู้อนุรักษ์และสืบสาน ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 1) ภาษาไทย เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม เป็นเอกลักษณ์บ่ง บอกถึงความเป็นประเทศที่มีความ รุ่งเรืองทางอารยธรรมและเป็นที่ภาคภูมิใจของคนไทยที่มี ภาษาใช้ เป็นของตนเอง ดังพระราชดำรัสใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ 9 ที่พระราชทานในวันประชุมทางวิชาการชุมนุม ภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 29 เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช 2505 ความ ตอนหนึ่งว่า “ภาษาไทยนั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ ชนิดหนึ่ง คือ เป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงามอย่างหนึ่ง เช่น ในทางวรรณคดี เป็นต้น ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาไว้ให้ดี ประเทศไทยนั้นมีภาษาเป็นของเราซึ่ง ต้องหวงแหนเราโชคดีที่มีภาษาของ ตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้” (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542 : 5)

ภาษาไทยมีหลักไวยากรณ์กำกับอย่างเป็นระบบ ภาษาทุกภาษาโดยเฉพาะภาษาไทย จะมี หลักให้ ศึกษาและสังเกตเสมอ ไม่ว่าจะใหญ่ ๆ หรือย่อย ซึ่งถือเป็นแนวศึกษาและข้อสังเกต เพื่อทำความเข้าใจ เพราะภาษาไทยมีหลักไวยากรณ์จึงทำให้ผู้ศึกษาสามารถเรียนรู้และใช้เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารได้เป็นอย่างดี การเรียนรู้หลักภาษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นมากที่สุด (ณรงค์ฤทธิ์ ศักดาณรงค์, 2551 : 41) ชนิดและ หน้าที่ของคำในประโยคเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การสื่อสารนั้นสัมฤทธิ์ผล เพราะคำในภาษาไทยคำเดียวมี หลายความหมาย จึงควรเข้าใจชนิดและหน้าที่ของคำเพื่อให้การ เรียงลำดับคำมีความถูกต้องและสามารถ สื่อสารได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ แต่นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัยบางส่วนไม่สามารถ จำแนกแยกแยะชนิดของคำได้ ตามเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ นักเรียนมี ความรู้ความเข้าใจโดยสามารถนำคำไปใช้ในการเรียงเข้าประโยคได้ ถูกต้อง แล้วนำไปใช้ในการสื่อสารใน ชีวิตประจำวันได้ตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้ จัดทำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดไว้เป็นเกณฑ์ในการ กำหนดคุณภาพของผู้เรียน โดยจัดให้เรียนรู้หลักการใช้อย่างมีความเข้าใจเรื่องชนิดและหน้าที่ของคำใน ประโยคตาม หลักเกณฑ์ของภาษาไทยเป็นสาระหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เมื่อผู้เรียนสำเร็จ การศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วสามารถใช้กระบวนการทางทักษะต่าง ๆ สร้างความรู้และความคิด เข้าใจธรรมชาติ ของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 11) อีกทั้งในปัจจุบันพบว่า นักเรียนมีเจตคติไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย ไม่เห็นความสำคัญ ขาดทักษะ ในการใช้ภาษา เพราะคิดว่าเป็นเรื่อง ที่ อ่านเขียนและเข้าใจยาก นอกจากนี้ยังเป็นเรื่อง ยากในการจำตัวอักษร สระ วรรณยุกต์ การใช้คำต่าง ๆ นักเรียนส่วนมากจึงอ่านหนังสือไม่ออก และเขียนหนังสือ ไม่ถูก ใช้คำไม่สุภาพ ใช้ตัวสะกดการันต์ไม่ถูก การใช้ คำไม่ตรงความหมาย ใช้ คำไม่ถูกต้องตามชนิดและหน้าที่ของคำ จึงทำให้ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทย ซึ่งอาจ

เป็นเพราะ การขาดความเข้าใจในหลักการใช้ภาษาและอีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญ คือ ครูขาดสิ่งจูงใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนภาษาไทยยิ่งขึ้น จาก การสอบถามความคิดของนักเรียนหลาย ๆ คน เกี่ยวกับวิชาหลักภาษาไทยพบว่า เนื้อหา หลักการใช้ภาษาไทยเข้าใจยาก โดยเฉพาะเรื่องชนิดและหน้าที่ของคำในประโยคของผู้เรียนยังไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่เข้าใจในเนื้อหาโดยเฉพาะเรื่องชนิดและหน้าที่ ของคำในประโยค สมรรถภาพการเรียนด้านหลักการใช้ภาษา ก็พบว่า สมรรถภาพด้านหลักการ ใช้ภาษาไทยมีคะแนนต่ำกว่าด้านความเข้าใจภาษาและการนำไปประยุกต์ใช้

จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้ศึกษาได้ทำการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ขึ้น เพื่อใช้เป็นสื่อทางการศึกษาที่มี คุณค่าทาง การจัดการเรียนการสอนหลายประการ เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูดำเนินการสอนไป ตามลำดับขั้นตอน ช่วยถ่ายทอดเนื้อหาหรือประสบการณ์ที่ซับซ้อนเป็นนามธรรมได้สูง ช่วยให้ การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองช่วยเสริมการศึกษารายบุคคล ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจตามเวลา และโอกาสที่อำนวย (สุนันทา สุนทรประเสริฐ, 2553 : 2) และมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างเต็ม ศักยภาพและเนื่องจากหลักการใช้ภาษาไทย ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นนามธรรม การนำสื่อเข้าไปใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนก็จะยิ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้สูงขึ้น นอกจากนี้ การเรียนโดยใช้ แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ยังช่วยผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานเพลิดเพลินและมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเอง ช่วยทำให้ ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเอง ช่วยให้ครูมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจนทำ ให้นักเรียนสนใจบทเรียนและไม่เบื่อ นอกจากนี้ยังเป็นการแบ่งเบาภาระการสอนของครู เหตุผล ดังกล่าวจึงเป็นแนวทางให้ผู้ศึกษามีความสนใจในการสร้างและใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อจะได้แบบฝึกเสริมทักษะ ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนเป็นการส่งเสริมให้นักเรียน ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีและสนุกสนานรวมถึงการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนตามนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง ชนิดและ หน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะด้านการอ่านและการ เขียน ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยคได้ถูกต้องและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตลอดจนมี เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพการใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและ หน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดและ หน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จังหวัดเชียงใหม่

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัยทั้งหมด 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นเตรียมการ ทดลอง ขั้นสร้าง และหาคุณภาพเครื่องมือ ขั้นตอนการทดลอง และขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นเตรียมการทดลอง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 569 คน ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ได้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/14 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จังหวัด เชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 25 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้ศึกษาได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนำมาจัดทำ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 23 ใช้เวลาทั้งหมด 23 ชั่วโมง ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

ขั้นสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดและ หน้าที่ของคำใน ประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 23 แผน โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากนั้นนำเสนอ แผนจัดการเรียนรู้ต่อผู้เชี่ยวชาญด้าน การสอนวิชาภาษาไทย และด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยทุกแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 1.00 จากนั้นนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

2. การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดและ หน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และได้ สร้างแบบฝึกจำนวน 7 เล่ม ได้แก่เรื่อง คำนาม คำสรรพนาม

นาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอุทาน และนำแบบฝึกไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาภาษาไทย และด้าน การวัดและประเมินผลทางการศึกษาจำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดย ทุกแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 1.00 และได้นำไปทดลองแบบเดี่ยว 1:1 พบว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 64.81/64.44 ทดลองแบบกลุ่มเล็ก 1:10 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 74.63/75.00 และการทดลองภาคสนาม จำนวน 30 คน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.20/82.11 และนำแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทำการใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/14 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 25 คน

3. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ โดยศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งวิเคราะห์ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และศึกษา ทฤษฎีหลักการ และวิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลทางการศึกษา วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่มีสาระเกี่ยวกับชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จัดทำตาราง วิเคราะห์ข้อสอบตามแนวคิดด้านพุทธิพิสัยของบลูม นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ชนิด และ หน้าที่ของคำในประโยค เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาภาษาไทย และด้านการวัดและ ประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การ ชนิด และหน้าที่ของคำในประโยค มีค่าดัชนีความสอดคล้องของ แบบทดสอบทุกข้อที่ 1.00 แล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และ คัดเลือกข้อสอบจำนวน 30 ข้อ ที่มีค่าความยาก ง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจ จำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20 ขึ้นไป เพื่อนำไปใช้จริง จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การ ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ไปหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตร KR20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89 และนำข้อสอบที่คัดเลือกไว้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/14 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 34 จังหวัด เชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 25 คน ต่อไป

4. สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริม ทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราช วิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบมาตรา ส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ จากนั้นนำแบบสอบถามความพึง พอใจเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาภาษาไทย และ ด้านการวัดและประเมินผลทางการ ศึกษา จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดย แบบสอบถามความคิดเห็นมีค่า ดัชนีความสอดคล้องที่ 1.00

ขั้นตอนการทดลอง

1. ก่อนการทดลอง ผู้ศึกษาให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนการจัดการ เรียนรู้เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นข้อสอบ ปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4

ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 1 คาบ (50 นาที) แล้วตรวจให้ คะแนน

2. ผู้ศึกษาดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ศึกษาร่างขึ้น จำนวน 23 แผน โดยทดลองภายในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

3. หลังการทดลองผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นข้อสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนการ จัดการการเรียนรู้โดยนำมาสลับข้อ ใช้เวลาในการ ทำแบบทดสอบ 1 คาบ (50 นาที) และนำ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึก เรื่อง ชนิดและ หน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปสอบถามนักเรียน

4. ตรวจให้คะแนน และนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ มาเปรียบเทียบ ความแตกต่าง โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน ต่อไป

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแบบฝึก เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (X) ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และนำคะแนนมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ คะแนนก่อนและหลังการจัดการ เรียนรู้ จากนั้นวิเคราะห์ความแตกต่างโดยการทดสอบค่าทีแบบ ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดย ใช้แบบฝึก เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยแบบสอบถามเป็น แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD) จากนั้นนำค่าเฉลี่ยไปเทียบ เกณฑ์

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำใน ประโยค ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 34 จังหวัดเชียงใหม่ เท่ากับ 84.47/88.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด ไว้

2. ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของ คำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 ผลการศึกษาพบว่า คะแนน ผลสัมฤทธิ์เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 คะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้มี ค่าเฉลี่ย (X = 16.04) ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD = 1.49) ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 53.47 และหลัง การจัดการเรียนรู้มี ค่าเฉลี่ย (X = 26.68) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD = 0.90) ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 88.93 และผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการทดสอบพบว่า ค่า t เท่ากับ 33.71 ค่า p เท่ากับ 0.000 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ ภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำใน ประโยค ชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 1 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จังหวัดเชียงใหม่

N	X	S.D.	t
คะแนนทดสอบก่อนเรียน	25	16.04	1.49
คะแนนทดสอบหลังเรียน	25	26.68	0.90

df=24, *p<.05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะ ภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนยุพราช วิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จังหวัดเชียงใหม่ เท่ากับ 84.47/88.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากทั้งนี้เพราะได้ศึกษาวิธีการ สร้างแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยเฉพาะศึกษาวิธีการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำใน ประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ ได้ตรวจสอบและนำไปทดลองกับนักเรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม มีการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทั้งเนื้อหาและรูปภาพประกอบการ นำเสนอตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้มีการใช้สื่อ ได้หลากหลายและเป็นการช่วย เปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนได้เป็นอย่างดี เพราะการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นั้น นักเรียนต้องศึกษา ด้วยตนเองเน้นที่นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมช่วยให้นักเรียนสนุกกับการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึก เสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ ตลอดเวลาซึ่งตรงกับข้อสรุปที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนรู้เพื่อรู้ว่าผู้เรียนสามารถเรียน ถึงเกณฑ์ที่กำหนดได้ ผู้เรียนมีแรงจูงใจที่จะเรียนต่อไป เพราะเมื่อสอบผ่านก็จะกระตุ้นให้ อยากเรียนรู้ตลอดเวลาแม้จะเสียเวลาแต่ยังมองเห็นความสำเร็จ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของตนเอง ส่วนครูผู้สอนจะสรรหาวิธีการต่างๆ มาสอนทำให้ผู้เรียนรู้สึก ไม่เบื่อหน่าย ทำให้ครูได้ฝึกฝนตนเองตลอดเวลาในการที่จะหาวิธีการสอนให้ ผู้เรียนเข้าใจ และผลดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ เพ็ญศรี วามะชาติ (เพ็ญศรี วามะชาติ, 2555) พบว่า การเรียนรู้วิชา ภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะหลักภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มี ประสิทธิภาพ 78.94/78.31 สูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้สอดคล้อง

กับ วลัยพร ลือเลิศธรรม (วลัยพร ลือเลิศธรรม, 2555) พบว่าแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.69/85.47 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ ปราณี พันธุ์ชัย (ปราณี พันธุ์ชัย, 2556) พบว่าผลการสร้างและหาประสิทธิภาพผลของแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย ชุด ชิตเขียน เรียนคำไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า มี ประสิทธิภาพรวม 84.94/86.65 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และ สอดคล้องกับ ผจงจิต เถินมงคล (ผจงจิต เถินมงคล, 2557) พบว่าแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพโดยมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.59/83.46 รวมถึง วารุณี กลิ่น อุบล (วารุณี กลิ่นอุบล, 2557) พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง การแต่งประโยคเพื่อการ สื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 83.52/80.48

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า หลังเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ภาษาไทย เรื่อง ชนิด และหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนการจัดการ เรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกเสริม ทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำใน ประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นั้นจะช่วยให้ นักเรียนรู้จักค้นคว้าได้ด้วยตนเอง รู้จักการทำงานร่วมกัน ยอมรับ ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มี ความคิดริเริ่มและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นและมีเจตคติที่ดี ซึ่งเป็นสิ่งที่ ผู้สอนต้องการ ให้เกิดอย่างยิ่งในการเรียนการสอน จึงเห็นควรที่จะสนับสนุนให้มีการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ ภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับแบบฝึก เสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 1 เพื่อใช้ให้กว้างขวางทั้ง ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กุหลาบ บุญเทียน (กุหลาบ บุญเทียน, 2554) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนด้วย แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและ หน้าที่ของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 86.67 ซึ่งสูงกว่าก่อน เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รวมถึง เพ็ญศรี วามะชาติ (เพ็ญศรี วามะชาติ, 2555) พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูง กว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย ก่อน เรียนนักเรียนทดสอบได้คะแนน ร้อยละ 52.18 คะแนนเฉลี่ย 20.87 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ส่วน เบียงเบนมาตรฐาน 3.14 และนักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ 78.80 คะแนนเฉลี่ย 31.32 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.94 สอดคล้องกับ วลัยพร ลือเลิศธรรม (วลัยพร ลือเลิศธรรม, 2555) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ สำหรับนักเรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ปราณี พันธุ์ชัย (ปราณี พันธุ์ชัย, 2556) พบว่าผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแบบ ฝึกเสริม ทักษะภาษาไทย ชุด ชิตเขียนเรียนคำไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ผจงจิต เถินมงคล

(ผจญจิต เถินมมงคล, 2557) พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รวมถึง วารุณี กลิ่นอุบล (วารุณี กลิ่นอุบล, 2557) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การแต่งประโยคเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดย ใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง การแต่งประโยคเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจที่ดีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกเสริม ทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของ คำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามที่คาดหวังไว้ ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ กุหลาบ บุญเทียน (กุหลาบ บุญเทียน, 2554) พบว่านักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยแบบฝึกเสริม ทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ กลุ่ม สารการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากและมีความคิดเห็นสอดคล้องกันค่อนข้างสูง รวมถึง เพ็ญศรี วามะชาติ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะหลักภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ วลัยพร ลือเลิศธรรม (วลัยพร ลือเลิศธรรม, 2555) พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้วยแบบฝึกเสริมทักษะ ภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ปราณี พันธุ์ชัย (ปราณี พันธุ์ชัย, 2556) พบว่าผลการสอบถามความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีต่อแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย ชุด ชัดเขียนเรียนคำไทย กลุ่มสารการเรียนรู้ ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนโดยภาพรวมมี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รวมถึง วารุณี กลิ่นอุบล (วารุณี กลิ่นอุบล, 2557) พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ ภาษาไทย เรื่อง การแต่งประโยคเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจใน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของ คำในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามที่เสนอไปแล้วข้างต้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรมีการสร้างแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทยในเนื้อหาอื่น เช่น คำที่มักเขียนผิด คำควบบกล้ำ เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาสื่อหรือกิจกรรมที่พัฒนาการเรียนรู้เนื้อหา เรื่อง ชนิดและ หน้าที่ของคำ ในประโยค ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เป็นต้น

สรุป

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำใน ประโยค ชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นกระบวนการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากแบบฝึกเสริมทักษะ ประกอบด้วยใบความรู้ และกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และทำกิจกรรมเพื่อฝึก นักเรียนได้มีทักษะในเรื่องที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2551.

กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.

กุหลาบ บุญเทียน. **การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบุยายใบ**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1, 2554.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **บันทึกการเสด็จพระราชดำเนิน พระราชทานกระแสพระราชดำริ เรื่อง ปัญหาการใช้คำไทย**. กรุงเทพมหานคร : ชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ณรงค์ฤทธิ์ ศักดาณรงค์. **พยางค์**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2551.

ปราณี พันธุ์ชัย. **การใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย ชุด ขีดเขียนเรียนคำไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านท่าตะเคียน (ลูกเสือชาวบ้านสมุทรปราการอุปถัมภ์)**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 2. (2556).

ผจงจิต เถินมงคล. **การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน วัดประหาระบือธรรม**. สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. 2557.

เพ็ญศรี วามะชาติ. **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะ หลัก ภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย**. สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร. 2555.

วลัยพร ลือเลิศธรรม. **การใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนบ้านสุโขทัย-ลก**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2. (2555).

วารุณี กลิ่นอุบล. **การใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย เรื่อง การแต่งประโยคเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง**. กรุงเทพมหานคร, (2557).

สุนันทา สุนทรประเสริฐ. **การสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาผู้เรียน**. ราชบุรี : ธรรมรักษ์การพิมพ์, 2553.

การถอดบทเรียนการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชน
ตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

THE LESSON LEARNED ON DEVELOPING THE QUALITY OF LIFE BY
USING CULTURAL CAPITAL OF PHRA LUANG SUBDISTRICT,
SUNG MEN DISTRICT, PHRAE PROVINCE.

มนัส จันทรพวง¹, วิยะณี ดังก้อง², ปาริฉัตร กุลเกลี้ยง³, จุฬารณีย์ ดวงตาต๋า⁴,
จอมขวัญ เวียงเงิน⁵, นุชนาฏ ชาวปลายนา⁶

Manus Chanpoung¹, Wiyanee Dongkong², Parichat Koonkleang³, Chulaporn
Duangtadum⁴, Jomkwan Wiangngern⁵, Nutchhanrd Chawprayna⁶

วิทยาลัยชุมชนแพร่

Phrae Community College

Corresponding Author's Email: kookmanus@hotmail.co.th

(Received: March 1, 2023; Revised: March 7, 2023; Accepted: March 7, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อการถอดบทเรียนทุนวัฒนธรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนตำบลพระหลวง โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรม 2) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และจัด กระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของชุมชนตำบลพระหลวงโดยใช้ทุนทาง วัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นแกนนำชุมชน ภูมิปัญญา ผู้สูงอายุ แกนนำอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ชุมชนตำบลพระหลวง จำนวน 60 คน วิธีการศึกษาข้อมูลใช้หลายวิธีร่วมกันได้แก่ ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การสนทนากลุ่ม และการสังเกต บันทึกภาคสนาม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยการจัดหมวดหมู่ ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนตำบลพระหลวงมีทุนทางสังคมวัฒนธรรมที่สำคัญ มีการสร้างการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน มีจุดศูนย์ของชุมชนที่รวบรวมเรื่องราวของชุมชนไว้ คือ วัดพระหลวง ซึ่งได้รวบรวมเรื่องราว ประวัติศาสตร์ของชุมชน การจัดการความรู้และใช้ความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลของคนในออกมาใช้ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยแกนนำชุมชนที่เป็นข้าราชการบำนาญที่มีจิตอาสาร่วมกับภูมิปัญญา และแกนนำอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เพื่อให้เกิด แนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ซึ่งปัจจัยสู่ความสำเร็จของการจัดกิจกรรมภายในชุมชนคือ ความสามัคคีก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันจนประสบความสำเร็จ มีการทำงานที่ใช้ทุนทางสังคม และวัฒนธรรมภายในชุมชน จากการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้รวบรวมและพัฒนาชุดองค์ความรู้เกี่ยวกับชุมชนเกี่ยวกับการมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นหลักการ 3 อ. คือ 1) อารมณ์ดี จากการมีสิ่งยึด มั่นทางจิตใจ

การเคารพผู้มีอาวุโส บรรพบุรุษ จัดทำเป็นชุดองค์ความรู้ เรื่องพิธีสืบชะตาและ ความเชื่อของคนพระหลวง
2) อาหาร จากค้นพบว่าในชุมชนมีสุขภาพดีและอายุยืน จัดทำเป็น ชุดองค์ความรู้ เรื่องสำหรับอาหารบ้านพระ
หลวง 3) ออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพแข็งแรง ชุดองค์ ความรู้ เรื่องราวประวัติศาสตร์และของดีชุมชนโดย
สื่อสารด้วยบทเพลงและท่าฟ้อน “เล่าขาน ตำนานพระหลวง”

คำสำคัญ : การถอดบทเรียน, การพัฒนาคุณภาพชีวิต, ทูทางวัฒนธรรม

Abstract

The purposes of this research were 1) to analyze the lesson learned on developing the quality of life by using the cultural capital of Phra Luang Subdistrict, 2) to transfer the knowledge and organize the learning processes that led to changes in the community by using cultural capital. The samples were 60 leaders in the community for example the local wisdoms, the elders, the village health volunteers. There were many methods that were used for studying the data: studying information from various documents, unstructured interviewing, focus group discussion, and observing the field notes. The data has been analyzed by classification. The results of the research showed that Phra Luang Subdistrict had the important social and cultural capital. The collaborative learning among people in the community was created by the pensioners, the local wisdoms, and village health volunteers who were the community leaders to be the concrete guidelines. The key success factor for holding activities in the community was the unity. From this research, the research team has gathered and developed a set of knowledge about the good quality of life of the community as the 3 principles; 1) Good mood: the villagers had things that hold their mind and respected the elders. This got a set of knowledge called “The destiny and belief of Praluang people”, 2) Food: it was found that people in the community were healthy and long life because of eating local food, so this got a set of knowledge called “Ban Phraluang Recipe”, 3) Exercise for good health: this set of knowledge has compiled the history and the good things of the community through the song and the local dance called "The legend of Praluang".

Keywords : Lesson Learned, Quality of Life Development, Cultural Capital

บทนำ

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยที่ผ่านมา มีความเจริญก้าวหน้าตามลำดับ สามารถ ทำให้ประเทศมีศักยภาพการแข่งขัน ในนานาประเทศ ทั้งระดับภูมิภาค ทวีป โดย ได้นำแนวคิดการพัฒนาแบบ ทุนนิยมมาใช้ มีเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนไปสู่ความทันสมัย ในทุกด้าน ทั้งด้านสินค้า การบริการ การ สื่อสาร ในขณะที่เดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทุกระดับที่เน้นความเจริญ ด้าน

วัตถุประสงค์ เน้นความสะดวกรวดเร็ว หากสังคม ปราศจากภูมิคุ้มกันที่ดีก็ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ มีช่องว่างระหว่างฐานะมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ เกิดความเสื่อมถอยทางวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งเป็นรากฐานของความสุข ความ มั่นคงและความเข้มแข็งของชุมชน แต่มีสิ่งหนึ่งที่สามารถเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ความเข้มแข็งของชุมชน ทำให้สังคมไทยเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สามารถปรับตัว ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีเครือข่ายทางสังคมที่มีศักยภาพ ควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศ สิ่ง นั้นคือทุนทางวัฒนธรรม สำหรับสังคมไทย ทุนทางวัฒนธรรมถือเป็นทุนสำคัญที่เสริมสร้างวิถี ชีวิตที่ดีงามของคนในสังคมและสนับสนุนการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคมและการปกครองของ ประเทศมาช้านาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างประสิทธิภาพ การบริการและ กระบวนการผลิตในภาคเศรษฐกิจ การบรรเทาความรุนแรงและแก้ปัญหาในยามที่เกิดวิกฤติ ทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและทุนทางเศรษฐกิจมี ข้อจำกัด การแก้ปัญหาและฟื้นฟูให้คนไทยและสังคมไทยกลับมาดำรงสถานะเดิมได้ จำเป็นต้อง อาศัยทุนทางวัฒนธรรมช่วย สนับสนุน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วม จากประชาชนในท้องถิ่นที่จะ เป็นแรงผลักดันที่สำคัญ ก่อให้เกิดการ รวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำ บนฐานของความไว้วางใจ ไว้วางใจ ความผูกพัน และวัฒนธรรมที่ดีงามของสังคมไทย ผ่านระบบความสัมพันธ์ในองค์ประกอบหลัก ได้แก่ คน สถาบัน วิถีชีวิต และ องค์กรความรู้ ซึ่งจะเกิดเป็นพลังใน ชุมชนต่อการพัฒนา ชุมชน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ ในการ คิด ตัดสินใจและดำเนินการแก้ปัญหา ตลอดจนตอบสนองความต้องการของตนเองและส่วนรวม การพัฒนาใน ระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ยังคง ยึดหลัก “ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง” มุ่งเน้นให้ คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ทุนทาง สังคมซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ได้รับการ สนใจและยอมรับมากขึ้นในปัจจุบันว่ามีส่วนสัมพันธ์กับการ พัฒนาที่ยั่งยืนและคุณภาพชีวิตของประชาชน ทำให้คนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและดำเนินชีวิตได้ อย่างมีความสุข การพัฒนาและใช้ทุนทางสังคมจึงน่าจะเป็น ทางออกให้กับการแก้ไขปัญหาของ สังคมไทย หากมีการจัดการทุนทางสังคมและนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ก็จะช่วย ให้คุณภาพชีวิตของประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (พระปลัดประพจน์ อยู่สำราญ และ รัชฎาพร เกตาคานนท์ แนวแห่งธรรม, 2561) ชุมชนตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ประวัตี ความเป็นมาชุมชน ตำบลพระหลวงในปัจจุบัน เป็นชาวไทยทางภาคเหนือที่เรียกว่า ชาวไทย เชียงแสน ได้อพยพมาอยู่และตามกัน มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในบ้านพระหลวงจนถึงปัจจุบัน บ้านพระ หลวงเป็นชุมชนที่มีความเป็นมาเก่าแก่ มีหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์จำนวนมาก ทั้งคัมภีร์ใบ ลาน พัสสา และสมุดไทยกว่า 5,000 ผูก ศิลปวัตถุ ขนบธรรมเนียม จารีตที่ยังคงสืบต่อมา และสำเนียงภาษาพูดที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ประวัตีของบ้านพระหลวงเริ่มต้นนั้น เป็น ตำนานเสียมาก เช่นเดียวกับตำนานท้องถิ่นที่พบได้ทั่วไปในภูมิภาคนี้ โดยเดิมพื้นที่บริเวณนั้น เป็นป่าใหญ่ ดงหลวง มีงูยักษ์ตัวหนึ่งคอยจับสัตว์และคนกินเป็นอาหาร ต่อมาได้มีพ่อค้าชาวฮ่อ (คือจีนในแถบมณฑลหยุนหนาน) ได้เดินทางผ่านมาและฆ่างูตายโดยการหันเป็นท่อน ๆ แล้วไป ค้าขายต่อไป เมื่อพ่อค้าเหล่านั้นค้าขาย สินค้าเสร็จกลับมา พบว่าซากงูกลายเป็นท่อนเงินท่อน ทอง พ่อค้าห่อเลยแบ่งท่อนเงินท่อนทองดังกล่าว ออกเป็น 3 ส่วน เก็บไว้เองส่วนหนึ่ง เอาไป ถวายให้เจ้าฟ้าของตนส่วนหนึ่ง และส่วนสุดท้ายฝังไว้ที่รู้งู การที่มี ตำนานเรื่องพ่อค้าฮ่อเดินทาง มาในแถบนี้ จึงสันนิษฐานว่าบริเวณป่าใหญ่ดงหลวงนี้น่าจะเป็นทางสัญจรค้าขาย

มาตั้งแต่ โบราณต่อมาได้มีชนกลุ่มหนึ่ง (ไม่ทราบว่าเป็นชนชาติใด แต่มีการสันนิษฐานว่าเป็นชาวม่าน หรือ พม่า) ได้มาบุกเบิกสร้างชุมชนบริเวณป่าดงหลวง รวมถึงสร้างพระเจดีย์ขึ้นบริเวณรู้งูนั้น พระเจดีย์องค์นั้นในปัจจุบันเรียกกันว่า ‘พระธาตุเนิ้ง’ เป็นเจดีย์ศิลปะล้านนาทรงปราสาท อายุราวพุทธศตวรรษที่ 22 เหตุที่เรียกว่า ‘เนิ้ง’ ซึ่งแปลว่าเอียง เพราะพระเจดีย์มีลักษณะเอียง แต่ก็โดยไม่ทราบสาเหตุชุมชนนี้ได้ร้างไปจนกลายเป็นป่าอีกครั้งจน พ.ศ.2330 สมัยรัชกาลที่ 1 กลุ่มชาวไทลื้อจากเชียงแสนได้อพยพลงมาตั้งถิ่นฐานที่ป่าดงหลวง พระภิกษุสามเณรและชาวบ้านจาก 3 วัด 3 หมู่บ้าน ได้ร่วมมือกันสร้างหมู่บ้านและปฏิสังขรณ์บริเวณวัดที่ร้างไปขึ้น ใหม่ และได้ตั้งชื่อวัดว่า ‘วัดพระหลวง’ และตั้งชื่อหมู่บ้านว่า ‘บ้านพระหลวง’ ซึ่งคงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน ผลิตภัณฑ์ในชุมชน คือ กระจับปี่ข้าว จักสานไม้ไผ่ (กระจับปี่ข้าว) เพอร์นิเจอร์ไม้สัก หมูเส้นสามารถ เพอร์นิเจอร์หวาย และเสื้อผ้าหม้อห้อม (วิภาวรรณ ถิ่นจันทร์, 2558 : 19-20) ประชากรส่วนใหญ่ของชุมชนตำบลพระหลวงเป็นผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีความห่วงใยในวิถีชุมชนของชุมชน และมีแนวคิดที่อยากจะสืบสานอนุรักษ์วิถีชีวิตของบรรพบุรุษให้กับลูกหลานสืบต่อไป โดยเป็นการใช้ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนตำบลพระหลวงที่มีการสั่งสมในตัวผู้สูงอายุ สอดคล้องกับแนวคิดของ จริญญา วงษ์พรหม (2558 : 41-54) การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีผู้สูงอายุเป็นอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญที่ดำเนินควบคู่กับนโยบายและการดำเนินการในระดับชาติ เพราะหาก สังคม/ชุมชนมี ฐานความคิดว่า ผู้สูงอายุเป็นพลังสำคัญในการร่วมสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคม จาก ประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญที่สั่งสมมาตลอดช่วงชีวิตของผู้สูงอายุ แต่ละท่านที่มี ความหลากหลายอันไม่ สามารถหาได้จากกลุ่มอายุอื่น ๆ ทำอย่างไรจะพัฒนาให้สังคมไทยในอนาคตเป็น “สังคมสูงวัย” ที่ผู้สูงอายุอยู่อย่าง มีความสุขได้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการถอดบทเรียนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนตำบลพระหลวง โดยการใช้ทุนทางวัฒนธรรม เป็นการพัฒนาเชิงพื้นที่ชุมชนตำบลพระหลวง ในการส่งเสริมความ เข้มแข็งของชุมชน โดยใช้ศักยภาพด้านทุนสังคมวัฒนธรรมของพื้นที่ชุมชนอย่างมีส่วนร่วมจาก ชุมชน ในการหาโจทย์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น รวมทั้งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน การแก้ปัญหาที่อาจจะขึ้นกับชุมชน จากเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของสังคมปัจจุบัน และเข้าไป ของบุคคลภายนอก นักท่องเที่ยว ที่จะเข้าไปหาผลประโยชน์จากชุมชนตำบลพระหลวง อีกทั้ง พร้อมทั้งสามารถนำไปถ่ายทอดต่อชุมชนอื่น ๆ ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อการถอดบทเรียนทุนวัฒนธรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนตำบลพระ หลวง โดยการใช้ทุนทางวัฒนธรรม
2. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของ ชุมชนตำบลพระหลวงโดยการใช้ทุนทางวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) การวิจัยเชิง ปฏิบัติการลงมือดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ มีวิธีการดำเนินการ วิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากชุมชนตำบลพระหลวง กลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1.1 แกนนำชุมชน 25 คน

1.2 ผู้สูงอายุ ภูมิปัญญาท้องถิ่น 10 คน

1.3 แกนนำอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จำนวน 25 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบ สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เกี่ยวข้อมูลบริบทชุมชน เรื่องราวประวัติชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น การดำเนินชีวิตของชุมชน 2) การสนทนากลุ่ม และการสังเกตบันทึกภาคสนาม เกี่ยวกับทุน สังคมและวัฒนธรรมของชุมชนตำบลพระหลวง และ 3) ชุดองค์ความรู้การพัฒนาคุณภาพชีวิต ตำบลพระหลวง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีกระบวนการและวิธีดำเนินงานวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) ลงพื้นที่ ศึกษาชุมชนเป้าหมายศึกษาบริบทเพื่อหา Base Line ข้อมูลด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation Observation) การสัมภาษณ์ แบบเจาะลึก (In – depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยใช้ วิธีเทคนิคลูกโซ่ (Snowball) ประกอบกับการทำแผนที่เดินดิน ปฏิทินวัฒนธรรม ผังเครือข่าย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนานำข้อมูลวิเคราะห์หลังปฏิบัติ (After Action Review: AAR) นำเสนอ ผลในลักษณะ เชิงพรรณนา (Description) และพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) สรุปข้อและนำมาพัฒนาเป็นชุดองค์ความรู้จากทุนสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนตำบลพระหลวง ที่สามารถนำไปพัฒนาเป็นชุดองค์ความรู้เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับชุมชนต่อไป และตรวจสอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ขั้นตอนที่ 3 นำไปถ่ายทอดให้กับชุมชน นำชุดองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตำบลพระหลวงโดยการใช้ทุนทางวัฒนธรรมไปจัดกิจกรรมถ่ายทอดให้กับ ประชาชนในชุมชนได้นำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลจากการศึกษาข้อมูลในแต่ละขั้นตอน จากการ สัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม นำมาจำแนกจัดหมวดหมู่ตาม ประเด็นที่ศึกษา ตีความ ให้ ความหมาย จัดหมวดหมู่ อธิบายความและเรียบเรียงพัฒนา วิเคราะห์ (Descriptive Analysis) 5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ค่าสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่า ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการถอดบทเรียนการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยการใช้ทุนทางวัฒนธรรมของ ชุมชนตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ แบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการศึกษาการถอดบทเรียนทุนวัฒนธรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนตำบล พระหลวง โดยการใช้ทุนทางวัฒนธรรม พบว่า สภาพชุมชนบ้านพระหลวงเป็นชุมชนที่มีความ เป็นมาอย่างยาวนาน มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์จำนวนมาก ทั้งคัมภีร์โบราณ พับสาและสมุด ไทยกว่า 5,000 ผูก ศิลปวัตถุ วัฒนธรรมนิยม จารีตที่ยังสืบต่อกันมาตามบันทึกต่าง ๆ ได้กล่าว ไว้ว่า พ.ศ. 2530 สมัยรัชกาลที่ 1 กลุ่มชาวไทย

ลื้อจากเชียงแสนได้อพยพลงมาตั้งถิ่นฐานที่ป่าดง หลวง พระภิกษุ สามเณรและชาวบ้านได้ร่วมกันสร้างหมู่บ้าน และปฏิสังขรณ์บริเวณวัดที่ร้าง ขึ้นมาใหม่และได้ตั้งชื่อวัดว่าวัดพระหลวง และตั้งชื่อหมู่บ้านว่าบ้านพระหลวง เป็นชุมชนที่มีความเก่าแก่ ซึ่งมีพระธาตุหนึ่งเป็นสถานที่สำคัญของชุมชน มีวัฒนธรรมประเพณีแบบล้านนา มีภาษาของชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ อาชีพในชุมชนพระหลวงที่สำคัญและเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนได้แก่ การทำเฟอร์นิเจอร์ การทอผ้า การทำเครื่องจักสาน ซึ่งในปัจจุบันประชากรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ โดยวัฒนธรรมวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของพระ หลวง ที่ขาดการถ่ายทอดเรื่องราวไปยังลูกหลาน เนื่องจากลูกหลานไปทำงานต่างถิ่น ซึ่งคงอยู่ มาจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากมีการติดต่อระหว่างผู้คนต่างวัฒนธรรมต่างประเพณี การเคลื่อนย้าย ถ่ายเทวัฒนธรรม ข้ามเผ่าพันธุ์จึงเกิดขึ้น ทั้งในด้านภาษา ธรรมเนียมปฏิบัติ การแต่งกาย การแสดงออก รวมทั้งอาหารการกินด้วย การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่ค่อย ๆ เกิดขึ้นตามเวลาที่ดำเนินไป ดังนั้น จึงพบว่า อาหารบ้านพระหลวง มีการผสมกลมกลืนของ วัฒนธรรมอาหารไทลื้อและอาหารพื้นถิ่นเข้าด้วยกันจนไม่สามารถแยกออกได้ (รูปที่ 1-2)

รูปที่ 1 การศึกษาภาคสนามชุมชนด้วยวิธีสัมภาษณ์

รูปที่ 2 แผนที่ทางกายภาพของชุมชนตำบลพระหลวง

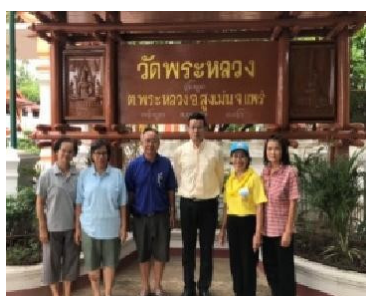
2. ผลการถ่ายทอดองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของ ชุมชนตำบลพระหลวงโดยการใช้ทุนทางวัฒนธรรม พบว่า จากการพัฒนาชุดองค์ความรู้การ รวบรวมชุดองค์ความรู้ สำหรับการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนตำบลพระ หลวงโดยการใช้ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชน

มีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นหลักการ 3 อ. คือ 1) อารมณ์ดี จากการมีสิ่งยึดมั่นทางจิตใจ การเคารพผู้มีอาวุโส บรรพบุรุษ จัดทำเป็นชุดองค์ความรู้ เรื่องพิธีสืบทอดและความเชื่อของคนพระหลวง 2) อาหาร จากค้นพบว่าในชุมชนมี สุขภาพดีและอายุยืน จัดทำเป็นชุดองค์ความรู้ เรื่องสำหรับอาหารบ้านพระหลวง 3) ออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพแข็งแรง ชุดองค์ความรู้ เรื่องราวประวัติศาสตร์และของดีชุมชนโดยสื่อสารด้วย บทเพลงและทำพ็อน “เล่าขานตำนานพระหลวง” (รูปที่ 3-4)

รูปที่ 3 การอภิปรายกลุ่มเพื่อร่างชุดความรู้

รูปที่ 4 การพัฒนาชุดองค์ความรู้ การนำชุดองค์ความรู้ไปถ่ายทอดให้กับชุมชน

คณะผู้วิจัยนำชุดองค์ความรู้ทั้ง 3 ชุดองค์ความรู้ คือ 1) ชุดองค์ความรู้ เรื่องพิธีสืบทอดและความเชื่อของคนพระหลวง 2) ชุดองค์ความรู้ เรื่องสำหรับอาหารบ้านพระหลวง และ 3) ชุดองค์ความรู้ เรื่องราวประวัติศาสตร์และของดีชุมชน และนำไปถ่ายทอดให้กับชุมชนตำบลพระหลวง รวมจำนวน 165 คน สามารถสร้างให้ ความรู้กับแกนนำของชุมชนที่เป็นเรื่องใกล้ เพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับคนใกล้ชิดภายในครอบครัว ได้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์และสืบสาน วัฒนธรรม ของชุมชนไปยัง

ลูกหลาน ที่นำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนตำบลพระหลวง (รูปที่ 5)

ภาพที่ 5 นำชุดความรู้ถ่ายทอดสู่ชุมชน

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่าชุมชนตำบลพระหลวงมีทุนทางสังคมวัฒนธรรมที่สำคัญ มี การสร้างการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน มีจุดศูนย์ของชุมชนที่รวบรวมเรื่องราวของชุมชนไว้ คือ วัดพระหลวง ซึ่งได้รวบรวมเรื่องราวประวัติศาสตร์ของชุมชน การจัดการความรู้และใช้ ความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลของคนในออกมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีการสร้าง กระบวนการเรียนรู้ด้วยแกนนำชุมชนที่เป็นข้าราชการบ้านนาญที่มีจิตอาสา ร่วมกับภูมิปัญญา และแกนนำอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เพื่อให้เกิดแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ซึ่ง ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการจัดกิจกรรมภายในชุมชนคือความสามัคคีก่อให้เกิดการทำงาน ร่วมกันจนประสบความสำเร็จ มีการทำงานที่ใช้ทุนทางสังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชน จาก การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้รวบรวมและพัฒนาชุดองค์ความรู้เกี่ยวกับชุมชนเกี่ยวกับการมีคุณภาพ ชีวิตที่ดีเป็นหลักการ 3 ข้อ คือ

1. อารมณ์ดี จากการมีสิ่งยึดมั่นทางจิตใจ การเคารพผู้มีอาวุโส บรรพบุรุษ จัดทำเป็น ชุดองค์ความรู้ เรื่องพิธีสืบชะตาและความเชื่อของคนพระหลวง
2. อาหาร จากค้นพบว่าในชุมชนมีสุขภาพดีและอายุยืน จัดทำเป็นชุดองค์ความรู้ เรื่อง สรรบอาหาร บ้านพระหลวง
3. ออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพแข็งแรง ชุดองค์ความรู้ เรื่องราวประวัติศาสตร์และของ ดีชุมชนโดยสื่อสารด้วยบทเพลงและทำพ็อน “เล่าขานตำนานพระหลวง”

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยการถอดบทเรียนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนตำบลพระหลวง โดยการใช้ ทุนทางวัฒนธรรม มีประเด็นที่สมควรนำมาวิจารณ์อภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านการถอดบทเรียนทุนวัฒนธรรมของชุมชนพระหลวง สรุปได้ว่า ชุมชนตำบลพระ หลวงมีความโดดเด่นทางด้านวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะชุมชน ซึ่งมีกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุที่ สนับสนุนการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสืบสานประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนภายในชุมชน มีความสามัคคีจากแกนนำชุมชน เช่น กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ชมรมผู้สูงอายุ หน่วยในพื้นที่ สอดคล้องกับการศึกษาของ พันธุ์ชิตา โยคะ

นิตย และนรินทร์ สังข์รักษา (พัฒนชิตา โยคะนิตย และนรินทร์ สังข์รักษา, 2553 : 132-140) ศึกษาการถอดบทเรียนการเรียนรู้สุขภาพชุมชน ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การสร้างการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน มีการการสร้างเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ปัจจัยแห่งความสำเร็จคือแกนนำของชุมชน

2. ชุมชนต้องมีความรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนตำบลพระหลวง สร้างให้ความรู้กับ แกนนำของชุมชนที่เป็นเรื่องใกล้ เพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับคนใกล้ชิดภายในครอบครัวได้นำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมของชุมชน ไปยังลูกหลาน ที่นำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนตำบลพระหลวงสอดคล้องกับการศึกษาของ อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ (อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ, 2561 : 46-64) รายงานว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี ควรมีการสร้างความตระหนักของประชาชนในชุมชน โดยนำวัฒนธรรมท้องถิ่นมาสร้างจุดร่วมในการรวมพลังชุมชนอย่างเข้มแข็ง ใช้หลักการมีส่วนร่วม ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยอาศัยจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนร่วมของอาสาสมัครที่มีความ พร้อมในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน ยังสอดคล้องกับ จิราพัทธ์ แก้วศรีทอง (จิราพัทธ์ แก้วศรีทอง, 2563 : 31-41) กล่าวว่า การถ่ายทอดองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถที่จะพัฒนาให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งใน การสร้างอาชีพที่ยั่งยืน และเกิดคุณค่าต่อผู้สูงอายุที่สามารถนำไปใช้ ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป และยังสอดคล้องกับ จูติธิดา เปรมปรี (จูติธิดา เปรมปรี, 2563 : 43-55) ได้ศึกษาพบว่าด้านการศึกษาจำแนกข้อมูลศิลปวัฒนธรรม จากภูมิปัญญาท้องถิ่นตามหลักทางคติชนวิทยาของดอร์สันข้อมูลที่พบมากที่สุดคือคือประเภทวัฒนธรรม วัตถุ ด้านแนวทางส่งเสริมและอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ จากศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นเริ่มจากการ เก็บข้อมูลภาคสนามต้องบันทึกเป็นลายลักษณ์ อักษรเพื่อสะดวกต่อการเผยแพร่ความรู้ และนำ หลักการคติชนประยุกต์พัฒนาควบคู่กับการหา แนวทางส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน การจัดการต่าง ๆ จะประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพได้โดยอาศัยความร่วมมือจาก ประชาชนในท้องถิ่น ผู้ได้รับถ่ายทอดองค์ความรู้เกิดความรักและภาคภูมิใจในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ ได้นำ องค์ความรู้จากบรรพบุรุษที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เกิดเป็นสังคมแห่งการเกื้อกูลการเคารพผู้มีอาวุโสกว่าในชุมชน และเกิดความร่วมมือของคนใน ชุมชนที่จะร่วมแรงร่วมใจในการอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมของชุมชน การขับเคลื่อนการ ดำเนินงานด้านการใช้ทุนทางวัฒนธรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนสอดคล้องกับการศึกษาของ พระปลัดประพจน์ อยู่สำราญ และ รัชฎาพร เกตานนท์ แนวแห่ง ธรรม ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่า ปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชน ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเกิดจาก ปัจจัยทั้งภายใน ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ หน่วยงานในชุมชน ผู้นำ ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชน และปัจจัยภายนอก ได้แก่ หน่วยงานในชุมชนที่เข้ามา เกี่ยวข้องกับชุมชนที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทุนทางสังคม ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนส่งผล ต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ด้วยการพึ่งพาตนเอง ภูมิปัญญา และวัฒนธรรม เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน คือความเข้มแข็งของชุมชน ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

การสร้างองค์ความรู้ใหม่การถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น เครือข่ายความร่วมมือ และผู้นำที่มีศักยภาพ และยังคงสอดคล้องกับ กานต์ธิดา แก้วอาษา และภัทรธิดา ผลงาม (กานต์ธิดา แก้วอาษา และภัทรธิดา ผลงาม, 2562 : 144-155) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านด้วยพืชสมุนไพร: กรณีศึกษา บ้านนาดอกคำ ตำบลนาดอกคำ อำเภอนาด่าง จังหวัดเลย พัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพชุมชน มีการร่วมคิด ร่วมลงมือปฏิบัติ ถ่ายทอดความรู้โดยหมอพื้นบ้าน แก่ชุมชน วัด และโรงเรียน เกิดกระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน ส่งเสริมทักษะ ความรู้ส่งเสริมการปลูกและใช้พืชสมุนไพร อย่างจริงจังในชุมชนให้กลายเป็นศูนย์กลางในการ รวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาพืชสมุนไพร สร้างกระบวนการ เรียนรู้ พัฒนาภูมิปัญญาการใช้ ประโยชน์จากพืชสมุนไพร ใช้ดูแลสุขภาพของคนในชุมชน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการจัดทำพัฒนาชุมชนร่วมกันของภาคเครือข่ายกับหน่วยงานปกครองท้องถิ่น
2. ควรสนับสนุนในรูปแบบพหุภาคีสร้างภาคีเครือข่ายด้านการพัฒนาชุมชนด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการใช้ทุนสังคมวัฒนธรรมกับชุมชนอื่น ๆ ในจังหวัดแพร่
3. ควรสนับสนุนให้ชุมชนที่มีความเข้มแข็งด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Self-Determination)
4. ควรมีการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ของชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันเพื่อให้ชุมชนได้รับบทเรียนการเรียนรู้ที่เป็นปัจจุบันและทันต่อเหตุการณ์เพื่อเป็นการ เพิ่มศักยภาพให้แก่คนในชุมชน

ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนา

1. ควรมีการให้ชุมชนนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปปรับใช้ หรือนำไปบูรณาการ ให้เข้ากับแผนงานในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะการณ์ปัจจุบัน
2. เป็นข้อมูลสะท้อนให้ชุมชนได้รับทราบการปฏิบัติที่ดีที่เป็นจุดเด่นของชุมชน เพื่อให้การปฏิบัติที่ดีเป็นจุดเด่นของชุมชนเพื่อให้การปฏิบัติที่ดีดำรงอยู่ต่อไป และรับทราบ แนวทางการปฏิบัติที่ควรปรับปรุง เพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศในอนาคต
3. การสร้างการมีส่วนร่วมในการทำประชาคมอย่างต่อเนื่อง ในด้านอื่น ๆ ที่ เกี่ยวกับการทำกิจกรรมของชุมชน
4. ควรมีการเพิ่มฐานการเรียนรู้ในด้านการจัดการความรู้เฉพาะเรื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างนักวิจัยชุมชนในพื้นที่
2. ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ในการพัฒนาชุมชนในมิติต่าง ๆ
3. ควรมีการเทียบเคียง (Bench marking) การพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนตำบล พระหลวงกับชุมชนอื่น ๆ ที่มีบริบทสอดคล้องกัน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยและพัฒนาเล่มนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยการสนับสนุนจากสถาบันวิทยาลัย ชุมชนและวิทยาลัย ชุมชนแพร่ ที่ให้งบประมาณสนับสนุนการวิจัยนี้ และและกราบขอบพระคุณ กรรมการที่ปรึกษาที่ปรึกษา งานวิจัย ประกอบด้วย ศ.ดร.สัจชัย จตุรสิทธา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จรรย์านุกูล ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจสอบแก้ไขได้อย่างดียิ่ง จนสำเร็จ ไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณชุมชนกลุ่มเป้าหมาย ชุมชนตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

เอกสารอ้างอิง

กานต์ธิดา แก้วอาษา และภัทรธิรา ผลงาม. การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพชุมชนโดยใช้ ภูมิปัญญา พื้นบ้านด้วยพืชสมุนไพร: กรณีศึกษา บ้านดอกคำ ตำบลนาดอกคำ อำเภอ นาด้วง จังหวัดเลย.

วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (2562).

จรรย์ญา วงษ์พรหม และคณะ. การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ. **วารสาร Veridian E-Journal, Slipakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ** ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 (2558).

จิราพัทธ์ แก้วศรีทอง. การพัฒนาคู่มือฝึกอบรมทักษะอาชีพสำหรับผู้สูงอายุโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของ ชุมชน จังหวัดพิษณุโลก. **วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต** ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (2563).

ฐิติรดา เปรมปรี. การศึกษาแนวทางพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. **วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต** ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (2563).

พัฒนชีดา โยคะนิตย์ และนรินทร์ สังข์รักษา. การถอดบทเรียนการเรียนรู้สุขภาพชุมชนตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. **วารสารศิลปากร ศึกษาศาสตร์วิจัย** ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (2553).

พระปลัดประพจน์ อยู่สำราญ และรัชฎาพร เกตานนท์ แนวแห่งธรรม. การพัฒนารูปแบบการจัดการทุนทาง สังคมเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน. **วารสารปัญญาภิวัฒน์** ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (2561).

วิภาวรรณ ถิ่นจันทร์. **การแปรเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นในจังหวัดแพร่**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.

อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลท่าแค จังหวัด ลพบุรี. **วารสารร่วมพฤษ์ มหาวิทยาลัยเกริก** ปีที่ 36 ฉบับที่ 3 (2561).

การมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิกแก่เยาวชน
และผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่

THE PARTICIPATION OF THE STUDENTS TO THE TRANSMISSION OF
KNOWLEDGE OF LIVELIHOOD TO THE YOUTH AND ELDERLY IN BAN
WANGPUNG, PHRAE PROVINCE

อรอนงค์ ววงค์

Onanong Woowong

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phrae campus

Corresponding Author's Email: dony44@hotmail.com

(Received: February 27, 2023/ Revised: March 4, 2023/ Accepted: March 7, 2023)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิก แก่เยาวชนและผู้สูงอายุ และศึกษาการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิก ของเยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง ทั้งนี้ ใช้วิธีการเจาะจง กลุ่มตัวอย่าง เป็นเยาวชน 25 คน และ ผู้สูงอายุ 25 คน เครื่องมือที่ใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย การวิจัยพบว่า กระบวนการการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิกแก่เยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ ประกอบด้วย 1) ศึกษาความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการถ่ายทอด องค์ความรู้สู่สมาชิกของชาวบ้านในชุมชนบ้านวังปึง 2) จัดเตรียมสถานที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ 3) จัดเตรียมอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม 4) การถ่ายทอดองค์ความรู้การทำเหรียญ โปรยทานผลประเมินการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิกของเยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ โดยรวมพบว่า มีส่วนร่วมคิดเป็นร้อยละ 72.83 หรือคิดเป็น ค่าเฉลี่ย 4.73 รองลงมา ด้านที่มีส่วนร่วมสูงสุด คือด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 80.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.80 ด้านกระบวนการ คิดเป็นร้อยละ 71.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.71 และด้านดำเนินการและลงมือปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 67.50 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.67

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การถ่ายทอดองค์ความรู้, สัมมาชีพ

ABSTRACT

This study aimed to investigate the process of the transmission of knowledge of livelihood of the youth and elderlies at Ban Wang Pung, Phrae Province, and to study the

satisfaction of participating in the transmission of knowledge of livelihood of the youth and elderlies at Ban Wang Pung, Phrae Province. In this regard, the researcher has defined the case study area, which is Ban Wang Pueng, the sample group is 25 youth and 25 elderlies people. A 5 level Rating scale questionnaire, Statistics used for data analysis, percentage and mean.

The results revealed as follows; The process of transferring the body of knowledge to youth and elderlies at Ban Wang Pueng, Phrae province consisted of 1. Studying the interest in participating in the activities of the knowledge transfer of the villagers in Ban Wang Pueng community. 2. Prepare a place for the transfer of knowledge 3. Prepare equipment for activities 4. In terms of passing on knowledge making coins. The results of the assessment of students' participation in the knowledge transfer of youth and elderlies at Ban Wang Pung, Phrae Province in all participation for 72.83 percent, or an average of 4.73, followed by the highest satisfaction. is the benefit of participation accounted for 80.00 percent or an average of 4.80, the process for 71.00 percent or an average of 4.71 and Implementation and Action accounted for 67.50 percent or an average of 4.67

Keywords : Participation, Transmission of knowledge, Livelihood

บทนำ

ปัจจุบันสังคมเป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมฐานสารสนเทศ (Information-based Society) มาเป็นสังคม ฐานความรู้ (Knowledge-based Society) ที่มีความรู้เป็น องค์ประกอบสำคัญในการดำเนินชีวิต จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ โดยยึด “คนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนา” เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนประเทศไปสู่การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่าง ยั่งยืน มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่ สมบูรณ์แบบ มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม การบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดีซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับ การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคม คุณภาพ สร้างโอกาสและมีที่ยืนให้กับ ทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิต ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มี ทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนา ตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความเป็นพลเมืองที่ตื่นรู้สามารถปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทัน สถานการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2564 : 65)

การพัฒนาท้องถิ่นด้วยการนำความรู้ ความเชี่ยวชาญจากบุคลากรทาง การศึกษาใน การให้บริการวิชาการแบบมีส่วนร่วมตามความต้องการของชุมชน ผ่านโครงการบริการวิชาการ และโครงการวิจัยรับใช้สังคมที่แต่ละคณะได้จัดทำขึ้นตาม ความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ เพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากองค์ความรู้ ก่อให้เกิด การเรียนรู้และร่วมกันพัฒนาท้องถิ่น การถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transfer) จึงเป็น สิ่งสำคัญ ที่ช่วยเชื่อมโยงข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ที่เป็นประโยชน์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับ ชุมชน เกิดการส่งต่อและรับ

ความรู้ที่สามารถนำไปผสมผสานกับความรู้ของชุมชนที่มีอยู่เดิม จนก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่และถ่ายทอด หมุนเวียนกันต่อไปอย่างเป็นระบบ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) (กนกกร จีนา และ อลงกรณ์ คูตระกูล, 2561 : 61) ซึ่งถ่ายทอดระดับบุคคล กลุ่มหรือ องค์กร กล่าวคือเป็นการถ่ายทอดความรู้ จากผู้รู้ไปยังผู้ ที่ต้องการความรู้หรือการได้มาซึ่งความรู้ ของผู้ที่ ต้องการความรู้โดยมีหลักการที่สำคัญที่สุดคือ อย่ำ “จัดการความรู้แบบปูพรม” ให้ ดำเนินการเฉพาะ ความรู้ที่มีความสำคัญต่อองค์กร ที่เรียกว่าความรู้ที่ สำคัญยิ่งยวดเท่านั้น เพราะเป็นความรู้ที่ช่วยให้บรรลุ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ขององค์กร (Critical Knowledge) (วิจารณ์ พานิช, อ่างโนวนิตา ธนากรกุล และคณะ, 2561 : 19) ความรู้นั้นมี 2 ประเภท คือ 1) ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในความคิดของบุคคล เกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้หรือพรสวรรค์ ความรู้นี้พัฒนาและ แบ่งปันกันได้และเป็นความรู้ที่ ก่อให้เกิดความได้เปรียบในการ แข่งขัน 2) ความรู้ที่ชัด แจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถ รวบรวม ถ่ายทอดได้โดยผ่านวิธีการ ต่าง ๆ เช่น ตำรา วารสาร หนังสือ คู่มือต่างๆ วิดีทัศน์ หรืออยู่ในรูป อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น เครื่องมือ ในการ ถ่ายทอดความรู้เพื่อให้ ความรู้กระจายและถ่ายทอดไปอย่างรวดเร็วและ เหมาะสมทั่วทั้ง องค์กรมีความ หลากหลาย ได้แก่ การ สื่อสารภายในองค์กร เช่น สิ่งพิมพ์เครื่องเสียง วิดีทัศน์ การเยี่ยมชมงาน ทัศนศึกษา การหมุนเวียนหน้าที่/เปลี่ยนงาน ระบบพี่เลี้ยง การสื่อสารด้วยการ เขียน เป็นการบันทึกรายงานประกาศ ข่าวสารการประชุม ผูกอบรมภายใน แต่ปัจจุบันการจัด แสดงนิทรรศการ ได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารสำหรับ การให้ความรู้การ ถ่ายทอดประสบการณ์ การโฆษณา และการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานหรือองค์กร ทั้ง ภาครัฐ และเอกชนไปยัง กลุ่มเป้าหมาย รวมถึงผู้สนใจทั่วไป ให้สามารถเข้าชมได้พร้อมๆ กัน ตามวันเวลาที่จัด แสดง จึงเป็นการประหยัดเวลาและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ภายในเวลาที่รวดเร็ว ยังมีรูปแบบที่น่าสนใจ จะ สามารถ ดึงดูดความสนใจจากผู้เข้าชมได้เป็นอย่างดีเป็นผลทำให้ผู้ชมเกิดความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดี ต่อสิ่งที่ จัดแสดง ซึ่งจะส่งผลดีต่อหน่วยงานและองค์กร และผู้ชมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ตามความต้องการ ขั้นตอนการสร้างและถ่ายโอน ความรู้ว่าประกอบด้วย 4 ขั้นตอน กล่าวคือ 1) Socialization เป็นการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จาก Tacit Knowledge สู่ Tacit Knowledge เป็นการถ่าย โอนความรู้จากบุคคลสู่บุคคล โดยแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ตรงของผู้สื่อสารระหว่างกัน อาจอยู่ใน รูปแบบของการพูดคุย ระหว่างกันอย่างไม่เป็นทางการ หรือ รูปแบบการประชุม พูดคุย เป็นต้น 2) Externalization เป็นการดึงความรู้จาก Tacit Knowledge สู่ Explicit Knowledge เป็นการดึง ความรู้จาก ภายในตัวคน ถ่ายทอดออกเป็นลายลักษณ์ อักษร เช่น ตำรา คู่มือ เป็นต้น 3) Combination เป็น การรวบรวมความรู้ที่ได้ จาก Explicit Knowledge สู่ Explicit Knowledge คือการ รวบรวมความรู้จาก หนังสือ ตำรา Explicit Knowledge มาสร้างเป็น ความรู้ ประเภท Explicit Knowledge ใหม่ 4) Internalization เป็นการนำความรู้ จาก Explicit Knowledge กลับ เข้าไป เป็นความรู้ Tacit Knowledge คือการนำความรู้ที่เรียนรู้มาไปปฏิบัติ จริง วนิตา ธนากรกุล และคณะ, 2561 : 22)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอด องค์ความรู้ สัมมาชีพแก่เยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ เพื่อให้มีนิสิตมีส่วนร่วมใน ถ่ายทอดองค์ความรู้และ

ให้บริการเพื่อสร้างประโยชน์แก่ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม เพื่อมุ่งหวัง ให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถจัดการปัญหาของตนเองได้ในระดับหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพแก่เยาวชนและผู้สูงอายุบ้านวังปึง จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาสัมมาชีพของ เยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method research) ทั้งวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยให้นิสิตครุศาสตร์มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพให้กับเยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมปฏิบัติการได้ใช้เวลาว่างในการผลิตชิ้นงานหรือนำไปใช้งานในชีวิตประจำวัน ใช้ วิธีการเจาะจง กลุ่มตัวอย่าง เป็นเยาวชน 25 คน และผู้สูงอายุ 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยประกอบด้วย การวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) แบบสอบถามแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพแก่เยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ จากการสังเกตการณ์ถ่ายทอดองค์ความรู้ของนิสิตจากการลงพื้นที่บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ นิสิตได้นำองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตเหรียญโปรยทานซึ่งหาวัสดุจากของที่ไม่ใช้มาทำเป็น เหรียญโปรยทานเพื่อใช้ในงานมงคลและอวมงคล ซึ่งสามารถเป็นอาชีพเสริมให้กับเยาวชนและ ผู้สูงอายุ โดยมีการลงทุนที่น้อยมาก และเยาวชนและผู้สูงอายุสามารถทำในเวลาว่างจากการ เรียนและการทำงานประจำของตนเองได้จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านที่เป็นผู้สูงอายุส่วนมากจะ ประกอบอาชีพทำเกษตร ถ้าหมดหน้างานเกษตรก็จะว่างงานกันทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมอยาก ได้อาชีพเสริมจากการทำงานหลัก ส่วนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีความสนใจในการผลิต เหรียญโปรยทาน เช่นเพื่อหารายได้พิเศษ ซึ่งเป็นอาชีพที่ไม่ยากที่เด็กนักเรียนและผู้สูงอายุทำ ซึ่งวัสดุสามารถหาได้ในท้องถิ่น ถ้าใช้วัสดุเป็นรีบบิ้นก็มีราคาไม่สูงมากนักนิสิตที่ทำการลงพื้นที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้เหรียญโปรยทานจากใบสลากกินแบ่ง รัฐบาลเป็นการส่งเสริมอาชีพ ได้มีกระบวนการและขั้นตอนกระบวนการในการถ่ายทอดเป็น ขั้นตอนดังนี้

- 1.1 ศึกษาความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพของ ชาวบ้านในชุมชนบ้านวังปึง ที่ต้องการอาชีพเสริม หลังจากการทำงานหลักด้านการเกษตร ชาวบ้านจะว่างงานกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งชาวบ้านจะมีรายได้ปีละครั้ง นอกนั้นจะต้องหาอาชีพ เสริมเพื่อก่อให้เกิดรายได้หลังจากว่างงาน ซึ่งผู้ดำเนินการได้สอบถามถึงอาชีพเสริมที่ต้องการ ของชาวบ้านแล้วปรากฏว่า อาชีพเสริมที่ชาวบ้านอยากให้อาจให้คืออาชีพที่มีการลงทุนน้อย เพราะถ้ามีการลงทุนมากไม่สามารถที่จะทำได้ ดังนั้นจึงเสนอจัดกิจกรรม

เกี่ยวกับการทำเหรียญ โปรยทาน ซึ่งสามารถหาอุปกรณ์ และซื้ออุปกรณ์ได้ง่าย เช่น การทำเหรียญโปรยทาน จากใบ สลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งในชุมชนมีอยู่แล้วก็สามารถหามาสะสมได้โดยการขอรับบริจาคจาก บุคคล ทั่วไปได้ หรือ เหรียญโปรยทานที่ทำจากริบบิ้น เหรียญโปรยทานจากใบเตย เป็นต้น จากผู้ จัดเห็นว่าการนำใบ สลากกินแบ่งรัฐบาล มาจัดกิจกรรมมันง่ายสำหรับเยาวชนและผู้สูงอายุ และ สามารถนำสิ่งที่เหลือใช้มา ประยุกต์ให้เกิดประโยชน์และเสริมรายได้ด้วย ซึ่งเหรียญโปรยทานจะ ใช้ได้ทั้งงานมงคลและอวมงคล อาจจะ ทำเพื่อบริจาค หรือทำเพื่อหารายได้ก็ได้ เช่นกัน

1.2 จัดเตรียมสถานที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้โดยใช้โรงเรียนบ้านวังปึงมีความ เหมาะสมเพราะเป็น สถานที่อยู่ในชุมชน เยาวชนและผู้สูงอายุ สามารถเดินทางมาเข้าร่วม กิจกรรมได้

1.3 จัดเตรียมอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย ใบหอยรัฐบาลที่ไม่ใช้แล้ว กาวสองหน้า 0.5 ซม.แบบบาง โฟม (ใช้หรือไม่ใช้ก็ได้) ขนาดประมาณ 2x2 ซม. เหรียญบาท 1.4 ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการทำ เหรียญโปรยด้วยใบสลากกินแบ่งรัฐบาล มีกระบวนการ ดังนี้

1) นิสิตให้องค์ความรู้เกี่ยวอุปกรณ์การจัดทำเหรียญโปรยทาน และอธิบายวิธีการ ทำ และสาธิต การทำเหรียญโปรยทานให้กับเยาวชนและผู้สูงอายุ

2) ให้นำใบสลากกินแบ่งรัฐบาลมาตัดขอบให้ได้ขนาด

3) ตัดกาวสองหน้าด้านหลัง ตัดด้านบนและด้านล่างให้ติดกึ่งกลางตัวเลข

4) ดึงกระดาษทางด้านบนออกและพับด้านบนและกลางติดกัน

5) ดึงกระดาษทางด้านในของด้านล่างออกแล้วใช้นิ้วมือรีดให้เรียบโดยให้ตัวเลขอยู่ ด้านหน้า

6) ให้คลี่กระดาษออกแล้วใส่ฟิมและเงินเข้าไปข้างในแล้วดึงกระดาษทางด้านใน ออก แล้วใช้มือซ้ายจับด้านข้างกดลงไปเล็กน้อย

7) ใช้กรรไกรตัดลายด้านบนและด้านล่าง

2. ศึกษาการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพของเยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่

1) ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพของ เยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ ตามจำนวนและร้อยละของตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศพบว่าเป็นเพศหญิง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 96.00 เป็นเพศชาย จำนวน 2 คน คิดเป็น ร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

2) ผลประเมินการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพของเยาวชน และผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ พบว่า ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมพบว่ามีค่าพึงพอใจร้อยละ 71 หรือ ค่าเฉลี่ย 4.71 พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ได้สูงสุดคือ มีส่วนร่วมในการนำเสนอการจัดกิจกรรม สัมมาชีพ ร้อยละ 82.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.82 รองลงมา มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและ เสนอแนะ ร้อยละ 72.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.70 ด้านการดำเนินการและลงมือปฏิบัติ โดยภาพรวมพบว่ามีส่วนร่วมร้อยละ 67.50 หรือ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.67 ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่ได้สูงสุด ร่วมแรงกายและแรงใจในการ จัดการถ่ายทอด สัมมาชีพให้กับเยาวชนและผู้สูงอายุ ร้อยละ 78.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.78 รองลงมา มีส่วนร่วมในการสาธิต การปฏิบัติ ร้อยละ 70.00 หรือคิดเป็นร้อยละ 4.70 ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ โดยภาพรวมพบว่ามี ส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ ร้อยละ 80.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.80 ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อที่ได้สูงสุด คือนำ ทักษะที่ได้มีส่วนร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริง คิดเป็นร้อยละ 90.00 หรือคิด เป็นค่าเฉลี่ย 4.90 รองลงมา นำองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดไปต่อยอดในการทำกิจกรรม คิดเป็นร้อย ละ 84.00 หรือคิด เป็นค่าเฉลี่ย 4.84 ผลประเมินการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพของเยาวชน และ ผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ รวมทุกด้าน โดยภาพรวมพบว่ามีส่วนร่วมคิดเป็นร้อยละ 72.83 หรือคิดเป็น ค่าเฉลี่ย 4.73 ถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีส่วนร่วมสูงสุด คือด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ คิดเป็นร้อย ละ 80.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.80 รองลงมาด้านกระบวนการ คิดเป็นร้อยละ 67.50 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.67

อภิปรายผลการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพแก่เยาวชนและผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ จากการสังเกตการณ์ถ่ายทอดองค์ความรู้ของนิสิตจากแหล่งที่ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ นิสิตได้นำองค์ความรู้ เกี่ยวกับการผลิตเหรียญโปรยทานซึ่งหาวัสดุจากของที่ไม่ใช้มาทำเป็น เหรียญโปรยทานเพื่อใช้ในงานมงคลและ อวมงคล ซึ่งสามารถเป็นอาชีพเสริมให้กับเยาวชนและ ผู้สูงอายุ โดยมีการลงทุนที่น้อยมาก และเยาวชนและผู้สูงอายุสามารถทำในเวลาว่างจากการ เรียนและการทำงานประจำของตนเองได้ จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านที่เป็นผู้สูงอายุส่วนมาก จะประกอบอาชีพทำเกษตร ถ้าหมดหน้างานเกษตรก็จะว่างงานกัน ทุกคนที่เข้าร่วม กิจกรรม อยากรได้อาชีพเสริมจาก การทำงานหลัก ส่วนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีความสนใจในการ ผลิต เหรียญโปรยทาน เช่นเพื่อ ทหารายได้พิเศษ ซึ่งเป็นอาชีพที่ไม่ยากที่เด็กนักเรียนและผู้สูงอายุ ทำ ซึ่งวัสดุสามารถ หาได้ในท้องถิ่น ถ้าใช้วัสดุเป็นรีบบิ้นก็มีราคาไม่สูงมากนัก นิสิตที่ทำการลงพื้นที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ เหรียญโปรยทานจากใบสลาकिनแบ่ง รัฐบาลเป็นการส่งเสริมอาชีพ มีกระบวนการและขั้นตอนกระบวนการใน

การถ่ายทอดเป็น ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพของ ชาวบ้าน ในชุมชน บ้านวังปึง ที่ต้องการอาชีพเสริม หลังจากการทำงานหลักด้านการเกษตร ชาวบ้านจะว่างงานกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งชาวบ้านจะมีรายได้ปีละครั้ง นอกนั้นจะต้องหาอาชีพ เสริมเพื่อก่อให้เกิดรายได้หลังจากว่างงาน ซึ่งผู้ดำเนินการได้สอบถามถึงอาชีพเสริมที่ต้องการ ของชาวบ้านแล้วปรากฏว่า อาชีพเสริมที่ชาวบ้านอยากให้อาจให้คืออาชีพที่มีการลงทุนน้อย เพราะถ้ามีการลงทุนมากไม่สามารถที่จะทำได้ ดังนั้นจึงเสนอจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการทำเหรียญ โปรยทาน ซึ่งสามารถหาอุปกรณ์ และซื้ออุปกรณ์ได้ง่าย เช่น การทำเหรียญโปรยทาน จากใบ สลากกินแบ่งรัฐบาลซึ่งในชุมชนมีอยู่แล้วก็สามารถหามาสะสมได้โดยการขอรับบริจาคจาก บุคคลทั่วไป ได้ หรือ เหรียญโปรยทานที่ทำจากริบบิ้น เหรียญโปรยทานจากใบเตย เป็นต้น สอดคล้องกับทฤษฎีของ WHO and UNICEF (WHO and UNICEF, 1978 : 41) ได้เสนอกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนิน กิจกรรมไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) การวางแผนประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ปัญหาจัดอันดับ ความสำคัญต้องเป้าหมายกำหนดการใช้ทรัพยากร 2) การดำเนินงาน ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการ ดำเนินการบริหารการใช้ทรัพยากร 3) การใช้ประโยชน์ ประชาชน ต้องนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ มากที่สุด ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการ พึ่งตนเองและการ ควบคุมทางสังคม และ 4) การได้รับประโยชน์ ประชาชนต้องได้รับการ แจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชน ในพื้นฐานที่เท่าเทียมกันซึ่งเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคมหรือ ในรูปวัตถุก็ได้ จากผู้จัดเห็นว่า การนำใบสลากกินแบ่งรัฐบาลมาจัดกิจกรรมมันง่ายสำหรับ เยาวชน และผู้สูงอายุ และสามารถนำสิ่งที่เหลือใช้มาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์และเสริมรายได้ ด้วย ซึ่งเหรียญโปรยทานจะใช้ได้ทั้งงานมงคลและอวมงคล อาจจะทำเพื่อบริจาค หรือทำเพื่อ หารายได้ก็ได้

2. ศึกษาการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพของเยาวชน และผู้สูงอายุ บ้าน วังปึง จังหวัดแพร่

1. ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพของ เยาวชนและผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศพบว่าเป็นเพศหญิง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 96.00 เป็นเพศชาย จำนวน 2 คน คิดเป็น ร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

2. ผลประเมินการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพของเยาวชน และผู้สูงอายุ บ้าน วังปึง จังหวัดแพร่ พบว่า ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมพบว่ามีส่วนร่วมร้อยละ 71.00 หรือ ค่าเฉลี่ย 4.71 พิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ได้สูงสุดคือ มีส่วนร่วมในการ นำเสนอการจัดกิจกรรมสัมมาชีพ ร้อยละ 82.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.82 รองลงมา มีโอกาส แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะ ร้อยละ 72.00 หรือคิดเป็น ค่าเฉลี่ย 4.70 ด้านการดำเนินการ และลงมือปฏิบัติ โดยภาพรวมพบว่ามีส่วนร่วม ร้อยละ 67.50 หรือ คิดเป็น ค่าเฉลี่ย 4.67 ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่ได้สูงสุด ร่วมแรงกายและแรงใจในการจัดการถ่ายทอดสัมมาชีพ ให้กับเยาวชนและผู้สูงอายุ ร้อยละ 78.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.78 รองลงมา มีส่วนร่วมใน การสาธิตการ ปฏิบัติ ร้อยละ 70.00 หรือคิดเป็นร้อยละ 4.70 ด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ โดยภาพรวมพบว่ามี ความพึงพอใจด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ ร้อยละ 80.00 หรือคิดเป็น ค่าเฉลี่ย 4.80 ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อที่ได้

สูงสุด คือนำทักษะที่ได้มีร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ใน การดำเนินชีวิตได้จริง คิดเป็นร้อยละ 90.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.90 รองลงมา นำองค์ความรู้ ที่ถ่ายทอดไปต่อยอดในการทำกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 84.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.84 ผลประเมินการมีส่วนร่วมของนิสิตต่อถ่ายทอดองค์ความรู้สัมมาชีพของเยาวชน และผู้สูงอายุ บ้านวังปึง จังหวัดแพร่ รวมทุกด้าน โดยรวมพบว่า มีส่วนร่วมคิดเป็นร้อยละ 72.83 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.73 มีความสอดคล้องกับกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สถาบันการพัฒนาชุมชน (2562) พบว่าความสำเร็จการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของครัวเรือนสัมมาชีพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านลักษณะโครงการ และด้านผู้นำ ตามลำดับ 2.ระดับความสุขของครัวเรือน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการ ขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ ในด้านปัจจัยด้านผู้นำ พบว่า ผู้นำมีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในวิชาชีพ สามารถถ่ายทอด และสื่อสารให้ ผู้เข้าร่วมโครงการได้เป็นอย่างดี ในด้านปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องมีความ สนใจจริงและมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมและขับเคลื่อน โครงการ และในกระบวนการของโครงการจะเป็นลักษณะ การเรียนรู้ร่วมกัน ถ้าพิจารณาเป็น รายด้าน ด้านที่มีส่วนร่วมสูงสุด คือด้านการมีส่วนร่วมรับประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 80.00 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.80 รองลงมาด้านกระบวนการ คิดเป็นร้อยละ 67.50 หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.67

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้จากการทำวิจัย ชาวบ้านมีความสนใจในการพัฒนาอาชีพเสริม รายได้กันเป็นส่วนใหญ่ และอยากจะให้มีการกิจกรรมอาชีพที่หลากหลาย ควรมีการสนับสนุน ให้มีการฝึกประสบการณ์การถ่ายทอดในการลงพื้นที่ในชุมชนให้มากและสำรวจพื้นที่ในชุมชนว่า แต่ละท้องถิ่นมีความต้องการพัฒนาอาชีพในด้านใดบ้าง โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความต้องการอาชีพเสริมของชุมชนเพื่อยกระดับรายได้

2.2 ควรศึกษาการเสริมสร้างอาชีพของชุมชนให้ยั่งยืนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

กนกกร จีนา และอลงกรณ์ คูตระกูล. “กระบวนการถ่ายทอดความรู้จากมหาวิทยาลัยสู่ชุมชน : กรณีศึกษาโครงการ อนุรักษ์วิหารพระเจ้าพันองค์ วัดปงสนุก จังหวัดลำปาง”. วารสาร รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2561).

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สถาบันการพัฒนาชุมชน. ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จ การขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน. กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2562.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. เอกสารการสอนชุดวิชาวิทยาการสอน หน่วยที่ 1,6-13. กรุงเทพมหานคร : สาขาวิชา

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2534.

วิจารณ์พานิช, อ่างไวนวนิดา ธนากรกุล และคณะ. “รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ความสำคัญ ยิงยวด ภายใต
และภายนอกศูนย์การแพทยัการุณจนาภิเชก ผ่านนิทรรศการ”. วารสาร Mahidol R2R e- Journal.
ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2561) : 12 .

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. แผนพัฒนา
เศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564).

WHO and UNICEF, Report of the international conference on primary health care, New
York : N.P.Press, 1978.

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สักในชุมชนตำบลพระหลวงจังหวัดแพร่
PRODUCT DEVELOPMENT FROM TEAK WASTE OF PHRA LUANG
SUBDISTRICT COMMUNITY, PHRAE PROVINCE

นุชสิริ ภาคยูธ¹, ศุภลักษณ์ มุดยะ², รัตติกาล สังข์ประเสริฐ³
Nuchsi Parkyuth¹, Supaluk Mudya², Rattikan Sangprasert³

วิทยาลัยชุมชนแพร่

Phrae Community College

Corresponding Author's Email: nuchsi@phrcc.ac.th

(Received: March 1, 2023/ Revised: March 4, 2023/ Accepted: March 7, 2023)

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สักให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด (2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ จากเศษไม้สัก ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ กลุ่มผู้พัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สักตำบล พระหลวง จำนวน 20 คน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม กิจกรรมกลุ่ม และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่า (1) ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สัก 7 รูปแบบ ประกอบด้วย ตู้ลิ้นชักขนาดเล็ก กล่องทิชชู โคมไฟตั้งโต๊ะทำงาน ชั้นวางของ โคมไฟ หัวเตียง ตู้เก็บของจิ๋วแบบชั้นเดียว ตู้เก็บของจิ๋วแบบหนึ่งลิ้นชัก (2) ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์จากเศษไม้ สัก จากมากไปน้อยได้ดังนี้ มีความแข็งแรงทนทานต่อการใช้งาน มีความเป็นเอกลักษณ์ของ ชุมชน รูปแบบมีความน่าสนใจ น่าใช้ สะดวกในการเคลื่อนย้าย รูปแบบมีสัดส่วนเหมาะสมกับการใช้งาน ง่ายต่อการบำรุงรักษา และตอบสนองการใช้งานได้หลากหลาย

คำสำคัญ : การพัฒนาผลิตภัณฑ์, ผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สัก

Abstract

The objectives of this research are (1) to develop and add value of teak waste products to meet the market demand (2) to study the consumer's satisfaction with the product from teak waste. The population used in this study was A group of 20 people who developed products from teak waste in Phra Luang Subdistrict, using a participatory action research

process. The research tools were observation form, interview form, group discussion, group activities and questionnaire. Qualitative data were analyzed by content analysis and quantitative data were analyzed by means and standard deviation. (1) has developed a product from teak waste in 7 forms, consisting of a small chest of drawers, tissue boxes, desk lamps, shelves, bedside lamps. One-tier small storage cabinet One-Drawer Mini Cabinet (2) the overall satisfaction level of the respondents was at the highest level. in order of satisfaction with products made from teak waste from highest to lowest as follows: It is strong and durable in use. There is a uniqueness of the community. The design is attractive, attractive, easy to use and easy to move. The form is proportional to use. Easy to maintain and meet a wide range of applications

Keywords: product development, products from teak waste

บทนำ

ไม้สักเป็นไม้ที่มีชื่อเสียงที่รู้จักกันแพร่หลายเพราะมีคุณภาพสูง เป็นไม้เนื้อแข็งที่มีอายุการใช้งานไม่ต่ำกว่า 10 ปีโดยไม่เสื่อมคุณภาพแตกต่างจากไม้อื่น สามารถนำมาทำประโยชน์ได้ หลายอย่างอาจจะใช้ในงานก่อสร้าง และทำโครงสร้างของที่อยู่อาศัย ใช้ทำดาตฟ้าเรือ ทำเครื่อง เรือ และแกะสลักได้อย่างสวยงาม นอกจากนี้ไม้สักจะมีคุณสมบัติที่ต้านทานการรบกวนจาก ปลวก และเชื้อเห็ดราแล้ว ยังมีความทนทานต่อลมฟ้าอากาศได้อย่างดีเยี่ยม ดังจะเห็นได้จาก สภาพของโบสถ์ วิหาร หรือบ้านที่มีอายุหลายร้อยปีที่สร้างขึ้นด้วยไม้สักในจังหวัดทาง ภาคเหนือของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อไม้ของไม้สักมีน้ำมัน และสารแทรกบางชนิด เช่น สารเทโคไดควิโนน ซึ่งเป็นสารมีพิษต่อปลวกและเห็ดราบางชนิด

“แพร่” ได้ชื่อว่าเป็นเมืองแห่งไม้สัก เนื่องจากจังหวัดแพร่มีไม้สักขึ้นอยู่ตามธรรมชาติ เป็นจำนวนมาก มีผู้ประกอบการรายเล็กรายใหญ่ทำอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไม้สักหลายพัน ราย แต่ปัจจุบันเมื่อไม้สักตามธรรมชาติไม่สามารถตัดออกมาใช้ประโยชน์ได้ ธุรกิจด้านการผลิต ผลิตภัณฑ์ไม้สักจึงใช้ไม้จากสวนป่าเป็นวัตถุดิบและมีปริมาณความต้องการใช้ไม้สักในแต่ละปี เป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับปริมาณความต้องการใช้ไม้สักของผู้บริโภคโดยทั่วไปยังมีอยู่ มากเช่นกัน

ในปัจจุบันจังหวัดแพร่ นิยมนำไม้สักมาสร้างสรรค์เป็นเฟอร์นิเจอร์ในหลายรูปแบบ เหมาะสมกับการใช้งานในลักษณะต่างๆ ไม้สักเป็นเนื้อไม้ที่มีความยืดหยุ่นและหดตัวน้อยส่งผล ให้ง่ายต่อการแปรรูป ผลิตภัณฑ์ไม้สักมีเพิ่มขึ้นอย่างมาก เป็นผลมาจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆ โดยเฉพาะตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของอุตสาหกรรม และยุทธศาสตร์จังหวัด ความพึงพอใจของลูกค้าทำให้ผลิตภัณฑ์ไม้สักมีลักษณะเฉพาะ(Niche) เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะพิเศษ มีเอกลักษณ์เฉพาะ เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะกับราคาแล้วคุ้มค่า จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง (2561) ลักษณะงานส่วนใหญ่ของอุตสาหกรรมแปรรูปไม้สักจะนำไม้สักมาผลิตเป็น ประตู หน้าต่าง โต๊ะ ตู้ เตียง เก้าอี้ รวมถึงอุปกรณ์ตกแต่งบ้านทุกชนิดจาก ไม้สักผลของความต้องการที่หลากหลายมากขึ้น ส่งผลทำให้มีการเพิ่มปริมาณการผลิตมากขึ้น จึงทำให้เกิดปริมาณ

ไม้ที่เหลือจากการใช้ไม้แปรรูปเป็นจำนวนมาก ที่รอการนำไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ การนำเศษไม้ที่เหลือใช้มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับเศษ วัสดุ และสร้างผลิตภัณฑ์ทางเลือกให้กับผู้ประกอบการ นอกจากการขายเศษไม้หรือเผาถ่านที่ได้ราคาต่ำกว่า เป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนและผู้ประกอบการ

คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการใช้เศษไม้สักที่เหลือจากการแปรรูป เศษไม้ที่เหลือทิ้ง ทำให้เกิดประโยชน์และตอบสนองกลุ่มผู้ใช้งาน ด้วยการออกแบบและพัฒนาเป็น เฟอร์นิเจอร์จากเศษไม้ โดยมีเป้าหมายเพื่อนำเศษไม้สักมาเพิ่มมูลค่าให้ตรงกับความต้องการ ของตลาดในปัจจุบัน ลดปริมาณเศษไม้สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน ทำให้ชุมชนมีความ เข้มแข็งและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สักให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สัก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์

ขอบเขตการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ประชากร ได้แก่ กลุ่มผู้พัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สักตำบลพระหลวง จำนวน 20 คน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ประชากร ได้แก่ สมาชิกจากเพจ Facebook ผลิตภัณฑ์ชุมชนไม้สัก จำนวน 135 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่สามารถปรับคำถามได้ตามสถานการณ์
2. แบบบันทึกข้อมูลภาคสนามเป็นแบบบันทึกที่ผู้วิจัยใช้สำหรับการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์บุคคลในแต่ละครั้งของการเข้าศึกษาข้อมูลในพื้นที่
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สัก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ และกระบวนการมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมในรูปแบบการระดมความคิดเห็น การลงมือปฏิบัติ กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม และการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้องค์ความรู้

ระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย

ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 – ธันวาคม พ.ศ. 2564

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จาก เศษไม้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย(Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสังเกต แบบบันทึก ซึ่ง หลังจากทีมวิจัย ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ได้ทำการตรวจสอบข้อมูลซึ่งบางครั้งทำไป พร้อมๆกับการเก็บข้อมูล โดยการ วิเคราะห์เนื้อหา โดยทุกครั้งที่มีการซักถามและพูดคุยกับผู้ให้ ข้อมูลทีมวิจัย จะทำการตั้งประเด็นคำถาม ย้อนกลับให้ผู้ร่วมสนทนา ช่วยกันวิเคราะห์รวมทั้ง นำเสนอทัศนะและแนวคิดของตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นการ ตรวจสอบความถูกต้องและความ สมบูรณ์ของข้อมูลในขั้นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรงและความเชื่อถือได้

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปเป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1. ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สัก 7 รูปแบบ ประกอบด้วย

ตารางที่ 1 แสดงผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สักต้นแบบ

ชื่อผลิตภัณฑ์

รูปแบบ

ตู้ลิ้นชักขนาดเล็ก

กล่องทิชชู

โคมไฟโต๊ะทำงาน

ชื่อผลิตภัณฑ์

รูปแบบ

ชั้นวางของ

โคมไฟหัวเตียง

ตู้เก็บของจิ๋วแบบชั้นเดียว

ตู้เก็บของแบบหนึ่งลิ้นชัก

2. ความพึงพอใจของمبرิโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สัก

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจของمبرิโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สัก

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	รูปแบบมีความน่าสนใจ น่าใช้	4.53	0.62	มากที่สุด
2	รูปแบบมสัดส่วนเหมาะสมกับการใช้งาน	4.48	0.68	มาก
3	มีความแข็งแรงทนทานต่อการใช้งาน	4.55	0.65	มากที่สุด
4	สะดวกในการเคลื่อนย้าย	4.50	0.65	มากที่สุด
5	ตอบสนองการใช้งานได้หลากหลาย	4.41	0.74	มาก
6	ง่ายต่อการบำรุงรักษา	4.47	0.70	มาก

ข้อ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
7	มีความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน	4.55	0.67	มากที่สุด
	รวม	4.50	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.50, S.D. = 0.50) โดยเรียงลำดับ ความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สัก จากมากไปน้อยได้ดังนี้ มีความแข็งแรงทนทานต่อการใช้งาน ($\bar{x}$ = 4.55, S.D. = 0.65) และมีความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ($\bar{x}$ = 4.55, S.D. = 0.67) รูปแบบมีความน่าสนใจ น่าใช้ ($\bar{x}$ = 4.53, S.D. = 0.62) สะดวกในการเคลื่อนย้าย ($\bar{x}$ = 4.50, S.D. = 0.65) รูปแบบมีสัดส่วนเหมาะสมกับการใช้งาน ($\bar{x}$ = 4.48, S.D. = 0.68) ง่ายต่อการบำรุงรักษา ($\bar{x}$ = 4.47, S.D. = 0.70) และ ตอบสนองการใช้งานได้หลากหลาย ($\bar{x}$ = 4.41, S.D. = 0.74)

การอภิปรายผล

การพัฒนาและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สักให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด จากการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สักจำนวน 7 ชิ้นที่ได้รับการออกแบบ พัฒนาเพื่อ เพิ่มมูลค่ากับให้เศษไม้สักเหลือใช้ในชุมชนจนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สัก ที่เป็นไปตาม ความต้องการของตลาดผู้บริโภคซึ่ง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยเรียงลำดับความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สัก จากมากไปน้อยได้ดังนี้ 1) มีความแข็งแรงทนทานต่อการใช้งานและมีความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน 2) รูปแบบมีความ น่าสนใจ น่าใช้ 3)สะดวกในการเคลื่อนย้าย 4) รูปแบบมีสัดส่วนเหมาะสมกับการใช้งาน 5) ง่ายต่อการบำรุงรักษา และ 6) ตอบสนองการใช้งานได้หลากหลาย มีประเด็นการอภิปราย ดังนี้ ความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สักด้านมีความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน รูปแบบมีความน่าสนใจ น่าใช้ มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ งานวิจัยของ นริศรา ลอยฟ้า และคณะ (2563 : 108) ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์และเพิ่มช่องทางการตลาดผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของวิสาหกิจชุมชนผ้าทอท้องถิ่น จังหวัด ศรีสะเกษ โดยวิเคราะห์ประเด็นสำคัญและงานบริบทชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ ของวิสาหกิจชุมชนผ้าทอท้องถิ่น พบว่า มีกรอบการพัฒนา ประกอบด้วย (1) รูปแบบที่ทันสมัย และตอบสนองต่อผู้บริโภค (2) เพิ่มความเป็นเอกลักษณ์ (3) เน้นความเรียบง่ายตามท้องถิ่นและชุมชนสามารถผลิตเองได้ (4) ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลาย สอดคล้องกับ อาทิตยา ลาวงค์ (2564 : 27-28) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น เพื่อการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าในด้าน รูปแบบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ เหมาะสมที่จะนำไปเป็นของฝากและของที่ระลึก รูปแบบผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมและจดจำ ตราสินค้าได้ ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลาย และในด้านภูมิปัญญา ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การพัฒนาส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะ การแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบรูปร่าง รูปทรง มีอัตลักษณ์ลวดลายเฉพาะตน ไม่ซ้ำใคร และผลิตภัณฑ์มีการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์จากเศษไม้สักด้าน

ตอบสนองการใช้งานได้หลากหลาย มี ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ รักษา ลิ หาบุบผา (2558 : 101) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าซึ่งพบว่า ลูกค้าส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจของผลิตภัณฑ์ในด้านการมีผลิตภัณฑ์ หลากหลายไซส์ หลายรูปแบบให้ เลือกรตามความต้องการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนกร นิรันดร์นุต (2556 : 86) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับ การออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษไม้เหลือใช้ในอุตสาหกรรมแปรรูปเพื่อส่งเสริมงานตกแต่งทางสถาปัตยกรรม ที่ ให้ข้อเสนอแนะว่าการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เพื่อให้เกิดความน่าสนใจและ ลูกเล่นในการนำไปใช้งาน ควรต่อยอดไปสู่ผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นๆ ที่ตรงกับความต้องการของตลาดและ ผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน ผลิตภัณฑ์น่าจะมีหลากหลายมากขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษไม้กลุ่มอื่นๆสามารถนำแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากเศษไม้ สักไปออกแบบผลิตภัณฑ์สร้างมูลค่าแก่ผลิตภัณฑ์จากเศษไม้ได้ โดยทำเป็นสินค้า ขนาดเล็กเพื่อเพิ่มความ หลากหลาย ความแปลกใหม่ให้กับผลิตภัณฑ์ ซึ่งควรส่งเสริมให้สมาชิกของชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ พัฒนา ผลิตภัณฑ์ให้เกิดความหลากหลายและมีอัตลักษณ์ของชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวโน้มการออกแบบ (Trend)ผลิตภัณฑ์ที่เป็นปัจจุบัน เพื่อทราบแนว ทางการ ออกแบบที่ตรงกับความต้องการของตลาด
2. หน่วยงานหรือผู้ที่สนใจสามารถนำรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการวิจัยครั้ง นี้ไป ปรับปรุง ประยุกต์ใช้กับพื้นที่ชุมชนอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของ ชุมชน เป็นการช่วย ยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

จตุรงค์ เลหาพะเพ็ญแสง. “การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์วัสดุก่อสร้าง จากไม้สักขนาดเล็กที่มีอายุ ระหว่าง 7 – 14 ปีในประเทศไทย เพื่อการพาณิชย์และประโยชน์อย่างยั่งยืน”. **วารสารครุศาสตร์ อุตสาหกรรม**. ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2561) :

จิตพจน์ ชุมเกต. **การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการจัดการชุมชน อย่างยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบุรี**. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2560.

ธนกร นิรันดร์นุต. “โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษไม้เหลือใช้ในอุตสาหกรรมแปรรูปเพื่อ ส่งเสริมงาน ตกแต่งทางสถาปัตยกรรม กรณีศึกษา บริษัทสยามวู้ดเทค จำกัด”. **วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร)**, 2556.

ปิยาภรณ์ คำยิ่งยง. **การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ สู่ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา : ผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้านจากเศษไม้**. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2559.

รักษณาลี หาบุบผา. “การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า”. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2558.

นริศรา ลอยฟ้าและคณะ. แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์และเพิ่มช่องทางการตลาดผ่านระบบ พาณิชย
อิเล็กทรอนิกส์ของวิสาหกิจชุมชนผ้าทอท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ. สำนักงานคณะกรรมการวิจัย
แห่งชาติ, 2563.

ณัฐพงศ์ สกุกณี และ อำไพ แสงจันทร์ไทย. ออกแบบเฟอร์นิเจอร์จากเศษไม้ด้วยเทคนิคประสานลายไม้.
รายงานสืบเนื่องจากการประชุมระดับชาติสำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยกำแพงเพชร ครั้งที่ 1.
2564.

อาทิตยา ลาวงศ์และคณะ. “แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามอัตลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อการแข่งขันของ
วิสาหกิจชุมชนตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์”. วารสารสหวิทยาการจัดการ. คณะ
วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2564.

การสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในการสร้างสุขของนิสิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่
A MOTIVATED OF PRACTICE MEDITATION TO HAPPINESS OF
MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY PHRAE
CAMPUS' STUDENTS

พระมหาสิทธิชัย ขยลิตธิ¹, อภิชา สุขจีน², พระอนุสรณ์ กิตติวัฒน์³

Phramaha Sittichai Jayasiddhi¹, Aphicha Sukjeen², Phra Anusorn Kittiwanno³

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phrae campus

Corresponding Author's Email: yanasophano@gmail.com

(Received: March 4, 2023/ Revised: March 4, 2023/ Accepted: March 7, 2023)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในการสร้างสุข ของนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่” มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการวิปัสสนากรรมฐานของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และ 2) เพื่อศึกษารูปแบบการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในการสร้างสุขของนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) คณะผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) สรุปผลการศึกษาวิจัย ดังนี้ การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เริ่มตั้งแต่วันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2524 สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้พิจารณางานด้านวิปัสสนาธุระโดยเปิดสำนักงานกลางวิปัสสนาธุระที่วัดมหาธาตุฯ กรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. 2541 ได้ปรับเปลี่ยนสถาบันวิปัสสนาธุระมาเป็นฝ่ายวิปัสสนาธุระ ขึ้นตรงต่อส่วน ธรรมนิเทศ สำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม ปัจจุบันฝ่ายวิปัสสนาธุระยังให้การ บริการในด้านวิปัสสนากรรมฐานเพื่อสืบทอดจรรโลงต่อกันมาอย่างไม่ขาดสาย จึงเกิดเป็นสำนัก วิปัสสนากัมมัฏฐานแบบ "ยุบหนอ พองหนอ" ที่ถูกต้องตรงตามมหาสติปัฏฐานสูตร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยใช้หลักสูตรการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติ ปฏฐาน 4 คือ (1) กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน พิจารณาเห็นกายในกายภายในเนื่อง ๆ (2) เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน พิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาภายในเนื่อง ๆ (3) จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน พิจารณาเห็นจิตในจิตภายในเนื่อง ๆ และ (4) ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน พิจารณาเห็นธรรมใน ธรรมภายในเนื่อง ๆ การสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติวิปัสสนา

กรรมฐานในการสร้างสุขของนิสิตมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ พบว่า มีทั้งหมด 8 ด้าน คือ 1) ด้านพระวิปัสสนาจารย์ ควรที่จะใช้พระวิปัสสนาจารย์จากภายนอก ที่มีความชำนาญและมีประสบการณ์ เพื่อให้ สามารถที่จะถ่ายทอดและให้คำแนะนำสำหรับนิสิตได้ 2) ด้านรูปแบบการปฏิบัติธรรมจะต้องมี รูปแบบการปฏิบัติที่ชัดเจน ทั้งในด้านสถานที่ เวลา และกำหนดการแต่ละขั้นตอนที่ชัดเจน 3) ด้านองค์ความรู้ และเนื้อหาสาระ ควรครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ 4) ด้านระยะเวลา ควรปฏิบัติอย่างน้อย 10 วัน เพื่อความต่อเนื่องในการปฏิบัติ 5) ด้านสถานที่ ควรมีความสะอาด ร่มรื่น กว้างขวาง เงียบสงบ 6) ด้านอาหารอาหารที่บริโภค ควรเป็นอาหารที่สบายต่อความเป็นอยู่ในอัตภาพแห่งตน 7) ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติธรรม ควรจัดรูปแบบการปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานตามหลักสัปปายะ 7 และ 8) ด้านผลที่ได้จากการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน คือ ด้านกายภาพ สามารถกำหนดสติสัมปชัญญะในอิริยาบถต่าง ด้านจิตภาพ มีจิตใจที่เป็นกุศล ด้านสังคม เกิดความสงบ ความสุข ปรับอารมณ์และควบคุมอารมณ์ได้ และด้านปัญญา มีความรู้ความเข้าใจในชีวิตมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : แรงจูงใจ, วิปัสสนากรรมฐาน

Abstract

This research study on “Motivation for the practice of Vipassana meditation for creating happiness among students of Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phrae Campus” has the objectives: 1) to study introspection of Mahachulalongkornrajavidyalaya University students and 2) to study the model of motivation for practicing meditation in creating happiness among students of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. The Royal College of Phrae Campus is a qualitative research study. The research team has studied information from documents, textbooks and related research. and collect data from in-depth interviews. The results of the study are summarized as follows: Vipassana Meditation Practice of Mahachulalongkornrajavidyalaya University Students Starting on September 24 , 1981 , Mahachulalongkorn rajavidyalaya University Council Has considered the work of introspection business by opening the Central Office of Vipassana Business at Wat Mahathat, Bangkok in 1998, changed the Institute of Vipassana business to be the division of Vipassana business. directly up to the Dharmanuth section Office for the Promotion of Buddhism and Social Services At present, the Vipassana Business Department also provides services in the field of Vipassana Meditation for continuous succession. Thus, it was born into a school of meditation in the form of "collapse um, pong um". which is correct in accordance with the Maha Satipatthana Sutra Mahachulalongkornrajavidyalaya University uses the course of Vipassana Meditation practice according to the 4 Foundations of Satipatthana: (1) Kayanupassana Satipatthana; contemplating the body in the body internally (2) vedananupassana satipatthana

contemplating feelings in internal feelings frequently; (3) cittanupassana satipatthana contemplating the mind in the inner mind frequently and (4) dhammanupassana satipatthana contemplate the dharma in the internal dharma often Motivation for the practice of Vipassana meditation for creating happiness among students of Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phrae Campus found that there were 8 aspects: should use the Vipassana Master from outside with expertise and experience in order to be able to convey and give advice to students; both in terms of place, time, and clearly scheduling each step; and content should cover both theory and practice 4) duration should be practiced at least 10 days for continuity in practice 5) place should be clean, shady, spacious, quiet 6) food and food consumed should be comfort food for one's own existence; Vipassana meditation practice should be formatted according to Sappaya principles 7 and 8) in terms of the results obtained from the Vipassana meditation practice, namely the physical aspect.

Keywords : Motivation, Vipassana Meditation

บทนำ

การปฏิบัติวิปัสสนาธุระเป็นหน้าที่หลักอย่างหนึ่งของพุทธศาสนิกชนควบคู่กับคัมภีร์การศึกษาคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์พระไตรปิฎกและอรรถกถา คัมภีร์ การปฏิบัติพระกัมมัฏฐานในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถือกำเนิดมาพร้อมกับ การศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎก ตามพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช รัชกาลที่ 5 ผู้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งนี้เพื่อให้พระสงฆ์ ฝ่ายมหานิกายได้ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง การศึกษาพระไตรปิฎกนั้น เป็นหน้าที่ โดยตรงของพระสงฆ์อยู่แล้ว ส่วนการศึกษาวิชาชั้นสูงนั้นน่าจะหมายถึงการศึกษาวิชาการ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติและเผยแผ่พระศาสนาควบคู่กันไป กล่าวเฉพาะด้านพระ ศาสนา วิถีชีวิตของพระภิกษุสงฆ์ นอกจากจะมีความเป็นผู้รู้ด้านความรู้ในพระไตรปิฎกแล้ว ยังจะต้องพัฒนาตนให้เป็นพระสงฆ์ ในอุดมคติ ด้วยการพัฒนาด้านนั้นจะต้องอาศัยหลักการ ปฏิบัติพระกัมมัฏฐานเพื่อฝึกฝนอบรม โสฬสญาณ ญาณ 16 อันเป็นวิชาชั้นสูงให้เกิดขึ้นในชั้นธ สันดาน ซึ่งจุดมุ่งหมายของการปฏิบัติพระกัมมัฏฐานนั้นก็เพื่อชำระจิตของผู้ปฏิบัติให้บริสุทธิ์ สะอาดหมดจดจนกระทั่งถึงบรรลุมรรคผลนิพพาน อันเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดทาง พระพุทธศาสนา ก่อนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเสด็จดับขันธปรินิพพาน พระองค์ทรงมอบพระพุทธศาสนาให้เป็นสมบัติของพุทธบริษัท 4 คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา (คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2558 : 12) การที่บริษัทใดบริษัทหนึ่งได้บรรลุธรรมระดับใดก็ตามด้วยการเจริญพระกัมมัฏฐานก็ย่อมจะทำให้พุทธบริษัทเหล่านั้นเกิดความมั่นใจในการเจริญพระกัมมัฏฐานโดยเห็นว่า การเจริญพระกัมมัฏฐาน เป็นการปฏิบัติธรรม เพื่อพัฒนาจิตของมนุษย์ให้บรรลุถึงพระนิพพานได้ ผู้ที่เคยเจริญพระกัมมัฏฐานอย่างไร้จุดหมายหรือมีความท้อแท้หมดกำลังใจในการปฏิบัติ ก็จะมีกำลังใจในการ ปฏิบัติมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันผู้ที่ยังไม่สามารถบรรลุธรรมระดับใดระดับหนึ่งก็สามารถพัฒนา จิตของตนขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่ง

สามารถบรรลุจุดหมายสูงสุดคือพระนิพพานได้ สังคมโลกก็จะ ได้รับประโยชน์คือสันติภาพพร้อม ๆ กับผู้ปฏิบัติธรรม ปัญหาต่าง ๆ ที่โลกกำลังประสบอยู่ เช่น การเบียดเบียนกัน การเข่นฆ่ากัน การแย่งชิงผลประโยชน์กัน ก็จะลดน้อยลงไปตามลำดับ เพราะอาศัยบุคคลผู้มีคุณภาพดี มีจำนวนมากขึ้นในสังคม (พระศรีวราญาณ (วิ), 2542 : 301 – 320) การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถือเป็น เป้าหมายที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ พันธกิจของ พระพุทธศาสนา หรือสอดคล้องกับอุดมการณ์ในทางพระพุทธศาสนาตามหลัก โอวาทปาติโมกข์ (ที.ม. (ไทย) 10/90/50.)) คือ 1) เน้นการละเว้นความชั่วทุกชนิด (สัพพะปาปัสสะ อะกะระณัง) ซึ่งเป็นหลักการข้อแรกที่ จำต้องเน้น ส่วนจะทำได้มากน้อยก็ขึ้นกับแต่ละบุคคล เพราะความสามารถ ของแต่ละคนนั้น “แตกต่างกัน” 2) เน้นการสร้างความดีในทุกมิติ หรือทุกแนวทาง (กุสะลัสสุ ปะสัมปะทา) หรือเน้นให้คิดดี พูดดี และทำดี และ 3) เน้นให้มีการฝึกฝนจิตใจให้มีความสงบ (สะจิตตะปะริโยทะปะนัง) ซึ่งจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาบูรณา การกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม โดยมีวิสัยทัศน์เป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาในระดับ นานาชาติ เพื่อพัฒนา นิสิตให้มีความรู้และพัฒนาจิตใจเพื่อสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติธรรม ดังนั้น การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน จึงเป็นการพัฒนาตัวเองก้าวสู่การมีสติรู้ทันต่อสังคมโลก และนำ หลักการ วิธีการ ทางพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อบริการสังคมเป็นการ ขยายงานทางพระพุทธศาสนาให้สอดคล้อง กับบริบทสังคมที่เปลี่ยนไปการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ จึงเป็นการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของนิสิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ใน ด้านพระพุทธศาสนาทั้งปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ โดยในแต่ละปีนั้น ทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้จัดโครงการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานสำหรับนิสิตเป็นระยะเวลา 10 วัน ซึ่งมีการกำหนดสถานที่ที่แตกต่างกันไปตามมติของคณะกรรมการมหาวิทยาลัย ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนิสิตด้านการปฏิบัติจึง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเริ่มจากปัจจัยภายในของ พระนิสิตโดยการสร้างฉันทะ และปัจจัยภายนอกคือ สภาพแวดล้อมที่เป็นสปปายะ ในด้านพระวิปัสสนาจารย์ ระยะเวลา สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ฯลฯ ผลของ การศึกษาวิจัยนี้ จะ ก่อให้เกิดรูปแบบในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานของนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ และเป็นการพัฒนานิสิตตามนวัตลักษณ์ 9 ประการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการวิปัสสนากรรมฐานของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่
- 2) เพื่อศึกษารูปแบบการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในการสร้างสุขของนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบงานวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในการสร้างสุข ของนิสิต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่”เป็นการศึกษาวิจัยเชิง คุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีการศึกษาข้อมูลภาคเอกสาร หนังสือ ตำรา งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth-Interview) จาก กลุ่มประชากรที่กำหนดคือ นิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ พระวิปัสสนาจารย์ และประชาชน จำนวน 13 รูป/คน

2. ขอบเขตการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

- การสร้างแรงจูงใจ
- การสร้างความสุข
- การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการวิจัยนี้คณะผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน ทั้งหมด 13 รูป/คน ประกอบไปด้วย

- นิสิตสาขาวิชาพระพุทธศาสนา	จำนวน 2 รูป
- นิสิตสาขาวิชาสังคมศึกษา	จำนวน 2 รูป
- นิสิตสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ	จำนวน 2 รูป
- นิสิตสาขาวิชารัฐศาสตร์	จำนวน 2 รูป
- นิสิตสาขาวิชานิติศาสตร์	จำนวน 2 รูป
- พระวิปัสสนาจารย์	จำนวน 1 รูป
- ผู้นำชุมชน	จำนวน 1 คน
- ประชาชนในพื้นที่	จำนวน 1 คน

รวมทั้งรวมทั้งหมด 13 รูป/คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนตุลาคม 2563 – กันยายน 2564 รวมระยะเวลา 12 เดือน

ขอบเขตด้านพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ และสำนักปฏิบัติธรรมราชเขมากรผ่องพรรณวนาราม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในการสร้างสุขของนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่” คณะผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ เชิงลึก (Structured

Interview) เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่กำหนด แบบสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบไปด้วยข้อมูล 3 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในการสร้างสุขของนิสิตมหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและนำมาแก้ไขเพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึกต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึกและการบันทึกด้วยเครื่องมือ Multimedia โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการสร้างพระพุทธรูปไม้แกะสลักล้านนาในสังคมร่วมสมัยเพื่อ กำหนดกรอบในการสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม

4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) โดย วิธีการจดบันทึกและบันทึกด้วยเครื่องมือ Multimedia

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์

5.2 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique) พร้อมทั้งนำเสนอโดยวิธีการพรรณนาอ้างอิงคำพูดของบุคคล สำหรับกระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In Depth Interview) นั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In Depth Interview) นั้น มา ใช้ในกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยดำเนินการร่วมกับกระบวนการรวบรวม ข้อมูลจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) โดยวิธีการวิเคราะห์อันจะ ได้ดำเนินการกระบวนการตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการ พิจารณาประเด็นหลัก (Major themes) หรือแบบแผนหลัก (Major pattern) ที่พบในข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ทั้งหมด จากนั้นจึงนำประเด็นหลัก (Major themes) มาพิจารณา แบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อย (Sub – themes) และหัวข้อย่อย (Categories) อันเป็น กระบวนการวิเคราะห์ โดยการเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ภาพรวมไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นย่อย ของกระบวนการวิเคราะห์ตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ

สรุปผลการวิจัย

1. การวิปัสสนากรรมฐานของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เริ่ม ตั้งแต่วันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2524 สภา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ พิจารณางานด้านวิปัสสนาธุระโดยเปิดสำนักงานกลางวิปัสสนาธุระที่วัดมหาธาตุฯ กรุงเทพฯ วัตถุประสงค์ของงานนี้เพื่อการฟื้นฟู ขยายการบริหารงานในรูปแบบที่มีองค์กรหลักมารองรับ ต่อมาจึงได้มีมติอนุมัติแต่งตั้งให้สำนักงานกลางวิปัสสนาธุระ ที่วัดมหาธาตุฯ กรุงเทพมหานคร มาเป็น “สถาบันวิปัสสนาธุระ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2524 โดยมี พระพิมลธรรม (อาจ อาสภมหาเถร) เป็นผู้ลงนาม เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาคัมภีร์และ การปฏิบัติ วิปัสสนากัมมัฏฐาน ประจำมหาวิทยาลัย แก่ นักศึกษา และ ผู้สนใจทั้งชาวไทย และต่างชาติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยใช้หลักสูตรการปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน 4 คือ กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน จิตตานุ ปัสสนาสติปัฏฐาน อัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในวงการนักปฏิบัติว่า “กรรมฐานแบบยุบ-พอง” เหตุผลที่ใช้หลักสูตรนี้เพราะมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีหน่วยงานที่อยู่ในสังกัดคือ สถาบันวิปัสสนาธุระ ซึ่งอดีตนายกสภามหาวิทยาลัยรูปที่ 2 คือ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร) เป็นองค์หลักต้นสนับสนุนให้จัดตั้งขึ้น มี บุคลากรที่มี ประสบการณ์เชี่ยวชาญการปฏิบัติสามารถสอนได้เป็นจำนวนมาก

2. รูปแบบการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในการสร้างสุขของนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ รูปแบบการสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในการสร้างสุขของนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่มีทั้งหมด 8 ด้าน ประกอบไปด้วย

2.1 ด้านพระวิปัสสนาจารย์ ควรใช้พระวิปัสสนาจารย์จากภายนอก ที่มีความชำนาญและมี ประสบการณ์ เพื่อให้สามารถที่จะถ่ายทอดและให้คำแนะนำสำหรับนิสิตได้ รวมถึงเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติ ซึ่งหากเป็นพระวิปัสสนาจารย์จากภายนอกนั้น นิสิตจะมีความเกรงใจ อันจะส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับพระนิสิตในการปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐาน จึงควรที่จะใช้พระวิปัสสนาจารย์จากภายนอกในการแนะนำปฏิบัติตลอดระยะเวลา 10 วัน

2.2 ด้านรูปแบบการปฏิบัติธรรม ควรมีรูปแบบการปฏิบัติที่ชัดเจน ทั้งในด้าน สถานที่ เวลา และ กำหนดการแต่ละขั้นตอนที่ชัดเจน รวมถึงการบริหารจัดการที่เป็นไปอย่าง เป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการบริหารจัดการที่ควรจะมีการวางแผนร่วมกับชุมชนในการให้การสนับสนุน ทั้งในด้านอาหาร รถยนต์บริการสำหรับการเดินทางไปบิณฑบาต ตลอด จนถึงน้ำในการใช้อุปโภคบริโภค การดูแลด้านความปลอดภัย และการคัดแยกสิ่งของที่ได้รับ จากการบิณฑบาต

2.3 ด้านองค์ความรู้ และเนื้อหาสาระ รูถือความเหมาะสมอยู่แล้ว เนื่องจาก รูปแบบการสอน กรรมฐานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ นั้น เป็นการสอนจะอาศัยการเจริญสติปัฏฐาน 4 เป็นหลักด้วยการกำหนดอิริยาบถ เดินจงกรมสลับ กับการนั่งสมาธิ ควบคู่ไปกับการกำหนดอิริยาบถ-ย่อย พร้อมกับรับฟังธรรมบรรยายเกี่ยวกับ การเจริญสติและหลักธรรม ผู้เข้าอบรมจะได้ฝึกการเจริญสติปัฏฐาน และได้รับสารธรรมอันเป็น ประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

2.4 ด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานของนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ทางมหาวิทยาลัยได้กำหนด ระยะเวลา 10 วัน ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวถือว่า มี

ความเหมาะสมในระดับหนึ่ง แต่ควรที่จะมีการ เน้นในภาคปฏิบัติสลับกับการให้นิสิตได้ผ่อนคลายอิริยาบถทุกๆ 1 - 2 ชั่วโมง เนื่องจาก นิสิต บางท่านนั้นไม่มีพื้นฐานในการปฏิบัติมาก่อน การนั่งหรือเดินจงกรมเป็นระยะเวลาอาจทำให้ นิสิตเกิดความเบื่อหน่าย และควรที่จะมีการแยกปฏิบัติตามกลุ่ม เพื่อให้เกิดความสงบแก่นิสิต

2.5 ด้านสถานที่ ควรมีขอบเขตที่กว้างขวาง อยู่ห่างจากชุมชน อากาศเหมาะสม สดชื่น ร่มรื่น ร่มเย็น ไม่ร้อน ไม่หนาวเกินไป เหมือนการปฏิบัติที่ผ่านมา ทางมหาวิทยาลัยจะ กำหนดให้นิสิตปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในบริเวณวัด ป่าช้า และสถานที่ปฏิบัติธรรมอยู่ห่างจากชุมชน มีความสะอาดร่มรื่น พื้นที่กว้างขวาง มีห้องน้ำที่เพียงพอ และเกื้อกูลให้การประพาสปฏิบัติธรรม

2.6 ด้านอาหาร อาหารที่บริโภค ควรเป็นอาหารที่สบายต่อความเป็นอยู่ในอัตรภาพ แห่งตน เมื่อบริโภคเข้าไปแล้ว ไม่ทำให้เกิดทุกขเวทนา เช่น ท้องอืด ท้องร่วง ท้องเดิน เป็น อาหารที่จะเป็นคุณประโยชน์แก่ร่างกาย

2.7 ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติธรรม แรงจูงใจที่สำคัญที่ทำให้ นิสิตเกิดความ พึงพอใจและมีแรงจูงใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน อันจะส่งผลต่อการสร้างสุขนั้น จะต้อง ยึดหลักสัปปายะ 7 เป็นสำคัญ

2.8 ด้านผลที่ได้จากการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ผลของการปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานก่อให้เกิดความพึงพอใจของนิสิต 4 ด้าน คือ

- ด้านกายภาพ สามารถกำหนดสติสัมปชัญญะในอิริยาบถต่าง ๆ เช่น ยืน เดิน นั่ง นอน และกำหนดรูปร่าง-นามในขณะที่ปัจจุบันอารมณ์ที่มากกระทบตนมีสติมั่นคง ไม่เบียดเบียนตนและคนอื่นให้เดือดร้อน มีเมตตาจิตต่อเพื่อนร่วมโลก มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การทำงานทั้ง ส่วนตัวและส่วนรวม ตลอดจนมีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์

- ด้านจิตภาพ นิสิตมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตใจที่เป็นกุศล มีความสมบูรณ์ทางจิตที่ สงบสุข ไม่ปรารถนาสิ่งใด ๆ โดยเลื่อนลอย มีจิตที่ประกอบไปด้วยศรัทธาแรงกล้า ตั้งมั่นในพระ รัตนตรัย เชื่อเรื่องบุญบาป กรรมดี กรรมชั่ว มีความเห็นที่สัมมาทิฐิ มีจิตใจเกื้อหนุน เกื้อกูล และคิดว่าจะอยู่เพื่อทำความดี สร้างประโยชน์ทั้งแก่ตน และประโยชน์ส่วนรวม

- ด้านสังคม นิสิตเกิดความสงบ ความสุข ปรับอารมณ์และควบคุมอารมณ์ได้ มีความเมตตา กรุณามีน้ำใจเคารพและและรู้จักสงเคราะห์ผู้อื่น สุภาพอ่อนโยน เข้าใจตนเองและ ผู้อื่น พัฒนาตนเอง รู้จักการปล่อยวาง รู้จักการปรับตัวให้อยู่กับผู้อื่นได้ดีมากยิ่งขึ้น

- ด้านปัญญา นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในชีวิตมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการนำเอา หลักธรรมที่เกิดจากการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานไปประยุกต์ใช้ในชีวิต และรู้จักการใช้ สติสัมปชัญญะในการดำเนินชีวิตมากยิ่งขึ้น ตลอดจนถึงสามารถที่จะแนะนำผู้อื่นให้ฝึกปฏิบัติ เบื้องต้นได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรมีการสนับสนุนให้นิสิตที่มีความสนใจในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานได้มี โอกาสได้เข้า

ร่วมปฏิบัติในหลักสูตรที่เข้มข้น เพื่อนิสิตจะสามารถนำมาถ่ายทอดแก่ผู้อื่น และ ชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติ สำหรับผู้สนใจทั้งที่เป็นบรรพชิตและคฤหัสถ์

1.2 มหาวิทยาลัยควรมีการส่งบุคลากรฝ่ายบรรพชิตให้เข้าร่วมฝึกปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานใน หลักสูตรที่เข้มข้น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาภาคปฏิบัติสำหรับพระนิสิต

1.3 ควรมีการเปิดโอกาสให้นิสิตสามารถเลือกสถานที่ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน และพระวิปัสสนาจารย์เองได้ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับนิสิตเอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของชุมชนที่มีการนำนิสิตไปปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐาน เพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงในการปฏิบัติในภาคการศึกษาต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับนิสิตก่อนและหลังปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน และเปรียบเทียบผลของการปฏิบัติระหว่างนิสิตที่เป็นบรรพชิตกับคฤหัสถ์ว่ามีลักษณะเหมือน หรือต่างกันอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **ประวัติพระพุทธศาสนา**. สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2558.

พระศรีวรญาณ (วิ), **เก็บเพชรจากคัมภีร์พระไตรปิฎก**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2542.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ศาสตร์พระราชาสู่การบริหารงานตำรวจ
UNDERSTANDING ACCESSIBILITY AND DEVELOPMENT THE KING'S
PHILOSOPHY TO POLICE ADMINISTRATION

อังกูร ทวีเกตุ

AngKoon Taveegate

กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

Police Education Bureau

Corresponding Author's Email: cpoliz91.1.150@gmail.com

(Received: March 2, 2023/ Revised: March 7, 2023/ Accepted: March 7, 2023)

บทคัดย่อ

ศาสตร์พระราชาสู่การบริหารงานตำรวจของพระบาทสมเด็จพระมหาชนุกภาทิเบศ มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการทรงงานอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาการ ครองราชย์ มีหลักปฏิบัติ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เป็นแนวทางการพัฒนาสังคมแบบมีส่วนร่วมบน พื้นฐานความต้องการของประชาชน และภูมิสังคมของแต่ละชุมชนที่มีความแตกต่างหลากหลาย เป็นแนวทางพัฒนาที่สอดคล้องเหมาะสมกับการประยุกต์ใช้ในการบริหารงานตำรวจที่มี จุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นรากฐานของคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับ ประชาชนทุกพื้นที่ ทุกระดับชั้นเพื่อสร้างฐานของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : ศาสตร์พระราชาสู่, เข้าใจเข้าถึงพัฒนา, การบริหารงานตำรวจ

Abstract

The King's Philosophy His Majesty the King Bhumibol Adulyadej (Rama IX). It is a body of knowledge arising from continuous work during the reign. have guidelines for understanding, accessibility, and development. It is a way to develop a participatory society according to the needs of the people and the social landscape of each community with various differences. It is a development approach that is consistent with the application of police administration with the aim of creating safety in people's lives and properties as a foundation of good quality of life for people in all areas. at all levels to create a base for the country's sustainable development

Keywords: The King's Philosophy, Understanding Accessibility and Development, Police

Administration

บทนำ

“ครั้งหนึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชปรารภว่า ฉันทรงราชย์สองปีแรก ฉันทไม่มีผลงาน เพราะฉันทยังไม่รู้ว่าราษฎรต้องการอะไร” เป็นประโยคที่พลอากาศเอกกำธน สินธุวานนท์ อดีตรองคมนตรีในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้รับฟังมาถ่ายทอดไว้ในหนังสือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับ องคมนตรี เป็นเครื่องยืนยันว่าพระบาทสมเด็จพระมหาชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรทรงมุ่งหวังให้พระราชกรณียกิจของพระองค์บังเกิดผลเป็นประโยชน์สุข ต่อพสกนิกรชาวไทยเป็นเป้าหมายหลัก ตลอดเวลากว่า 70 ปีที่ครองราชย์ทรงมีหลักในการทรงงานที่สำคัญคือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มีผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมสะท้อนผ่านโครงการพระราชดำริกว่า 4,000 โครงการ มุ่งยกระดับ และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนคนไทย (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2559 : 85) มีพื้นที่ดำเนินโครงการกระจายอยู่ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ 1 หลักการทรงงานดังกล่าวถือว่าเป็น ศาสตร์พระราชชาติที่พระราชทานไว้ให้กับพสกนิกรทุกคน สามารถปรับประยุกต์เป็นยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนของหน่วยงานภาครัฐทุกแห่งได้เป็นอย่างดี สังคมไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมมีความหลากหลายในทุกมิติ ทั้งด้านวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา ศาสนา ความเชื่อ สภาพภูมิประเทศ สภาพอากาศ และสิ่งแวดล้อม ปัจจัยเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่หล่อหลอม สร้างสรรค์ ให้วิถีชีวิตของผู้คนแต่ละพื้นที่ มีความแตกต่างกันเป็นอัตลักษณ์ประจำถิ่นประเภท ของชุมชนยังมีความแตกต่างกันอีก ระหว่างชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ในปัจจุบันยังเกิดชุมชนอีกรูปแบบหนึ่งนั่นก็คือชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท ในพื้นที่ปริมณฑลรอบกรุงเทพมหานคร และหัวเมืองใหญ่ต่างจังหวัด ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ การคมนาคม และอุตสาหกรรม เป็น พื้นที่ผสมผสานระหว่างความเป็นเมือง และพื้นที่เกษตรกรรม มีประชากรแฝงเข้ามาพักอาศัย และประกอบอาชีพปะปนกับประชากรท้องถิ่นจำนวนมากในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เพิ่มความ ซับซ้อนทางสังคมมากขึ้นไปอีก

ในภาวะที่ทุกคนต้องแข่งขันเพื่อเอาตัวรอด กับสภาพสังคมที่บีบคั้นตามกระแสทุนนิยม ความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่เคยมียังคงดำรงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นฐานะทางการเงินที่ต่างกัน โอกาส การเข้าถึงสิทธิอันพึงมีพึงได้ในฐานะพลเมืองที่ยังไม่ทั่วถึง แม้ว่าปัจจุบันความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีเข้ามาช่วยสนับสนุนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแบบไร้พรมแดนส่งเสริมชนชั้นล่าง บางส่วนให้เข้าถึงโอกาส และก้าวกระโดดทางสังคมได้ แต่ยังมีผู้คนอีกมากถูกทิ้งไว้หลังกำแพง ของความเหลื่อมล้ำ จากสถิติของธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่า บัญชีเงินฝากของคนไทยมีทั้งสิ้น 114 ล้านบัญชี แยกเป็นบัญชีที่มีเงินฝากตั้งแต่ 1 ล้านบาทขึ้นไป จำนวนร้อยละ 1.66 ของบัญชีเงินฝากทั้งหมด เป็นบัญชีที่มีเงินฝากตั้งแต่ 100,000-999,999 บาท จำนวนร้อยละ 7.23 และบัญชีที่เหลืออีกร้อยละ 91.13 เป็นบัญชีที่มีเงินฝากไม่เกิน 100,000 บาท เห็นได้ว่า คนที่มีความมั่นคงทางการเงินเป็นเพียงคนกลุ่มเล็กมากของคนในประเทศ เป็นสิ่งบ่งบอกได้ อย่างหนึ่งว่าประเทศไทยยังอยู่ในสภาวะ “รวยกระจุก จนกระจาย” หลังจากที่ประเทศไทยใช้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 4 ถึง 7 เป็นนโยบายที่เน้นการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม จนทำให้เกิดภาวะความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ทางสาธารณสุข ทางการเมือง ทางสังคม และความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ จนมาสู่การทบทวน

นโยบายเพื่อลดทอนความแตกต่างทางโอกาสเพื่อกระจายการพัฒนาไปสู่ระดับท้องถิ่นมาก ยิ่งขึ้นแต่จากสถิติข้างต้นของปีปัจจุบัน พ.ศ.2565 พบว่าความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของไทยยังคงสูงอยู่ สังคมที่ขาดสมดุลระหว่างภาคสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อม อันเกิดจากการเร่งรัดพัฒนาประเทศเน้นให้มีการเจริญเติบโตทางธุรกิจอุตสาหกรรม ส่งผลให้เกิดปัญหา สังคมตามมา ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นจากรากเหง้าที่หลากหลาย จึงมีรูปแบบของปัญหาที่แตกต่างกัน และมีลักษณะเป็นพลวัต ความสับสนวุ่นวายทางสังคมที่เกิดขึ้นนี้ มีประเด็นปัญหาหนึ่ง ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ คือ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความเชื่อมั่น ในกระบวนการยุติธรรม เกิดจากปัญหาสังคมที่เราเรียกว่า “อาชญากรรม” มีทั้งอาชญากรรมดั้งเดิม (Street crimes) จำพวก การประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน การใช้กำลังประทุษร้ายต่อชีวิตและ ร่างกาย การล่วงละเมิดทางเพศ การแพร่ระบาดของยาเสพติด และปัญหาอาชญากรรมสมัยใหม่ที่ กำลังสร้างความเดือดร้อนให้กับสังคม นั่นก็คืออาชญากรรมทางเทคโนโลยี คนร้ายใช้กลอุบาย หลอกหลวงเพื่อให้ได้ทรัพย์สินของเหยื่อโดยใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ นอกจากนี้ยังมีปัญหาความสงบเรียบร้อยของสังคมที่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนทั่วไป อาทิเช่น การจับกลุ่มมั่วสุมของวัยรุ่นในพื้นที่สาธารณะ การรวมตัวแข่งรถในทาง ล้วนเป็น ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้ชีวิตอันเป็นปกติสุขของประชาชนทั่วไป

ตำรวจเป็นองค์กรที่สังคมตั้งความหวังให้เป็นผู้จัดระเบียบสังคม แก้ไขปัญหาความไม่ สงบเรียบร้อย สร้างความผาสุกให้กับประชาชน การแก้ไขปัญหาก็ได้ผลจำเป็นต้องมีความเข้าใจ สถานการณ์ที่ดำรงอยู่อย่างถ่องแท้ โดยเฉพาะตำรวจเป็นองค์กรที่มีสถานีตำรวจตั้งกระจายอยู่ ทุกอำเภอทั่วประเทศ จำเป็นต้องบริหารผลการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการของ ประชาชนที่หลากหลายซับซ้อน หลักการสำคัญประการหนึ่งที่สามารถนำมาขับเคลื่อนการ บริหารงานตำรวจให้เกิดผลสำเร็จได้ ก็คือ ศาสตร์พระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” อันเป็น รากฐานสำคัญของคำว่าพัฒนา ผู้เขียนต้องการนำเสนอการปรับใช้ศาสตร์พระราชากับการบริหารงานตำรวจเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ที่มาของศาสตร์พระราชา

นับตั้งแต่วันที่ 5 พฤษภาคม 2493 พระบาทสมเด็จพระมหาชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ได้มีปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดย ธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” นับตั้งแต่บัดนั้นมาเป็นระยะเวลากว่า 70 ปี ในการครองราชย์ได้พิสูจน์ยืนยันอย่างประจักษ์ชัดแล้วว่า พระองค์ได้ทำตามพระราชดำรัสอย่าง จริงจัง จนบังเกิดผลเป็นรูปธรรม ทรงเดินทางตรวจเยี่ยมราษฎรทั้งใกล้และไกลทุกพื้นที่ ทรงทราบความทุกข์ความสุขและสภาพปัญหาของประชาชนลึกซึ้งยิ่งเสียด่าบรรดาข้าราชการ ผู้มีหน้าที่ ทรงริเริ่มทดลองแนวความคิด เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ประชาชนมีอยู่มีกินอย่างพอเพียง เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ หลักการแนวคิดที่พระองค์ทรงนำไปใช้ใน การพัฒนาตกผลึกเป็นองค์ความรู้ ที่เรียกว่า “ศาสตร์พระราชา” ผ่านการทดลองการปฏิบัติจน สร้างผลสำเร็จ เป็นแนวคิดสำหรับการพัฒนาสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนา ประเทศด้านต่างๆ ศาสตร์พระราชา นอกจากจะประสบความสำเร็จในประเทศไทยเราแล้ว ใน ระดับสากลยังได้รับการยกย่องจากองค์การสหประชาชาติว่าเป็นแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน โดย นายโคฟี อันนัน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้ทูลเกล้าถวายรางวัล

ความสำเร็จ สูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ จากหลักการแนวคิดที่พระองค์ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาประเทศ ตลอดมา ได้รับการยอมรับว่าเป็นปรัชญาที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันในระดับบุคคลสู่การพัฒนา ชุมชนและสังคม สามารถเป็นต้นแบบให้กับประเทศต่าง ๆ นำไปใช้เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาได้ เป็นอย่างดี

หลักปฏิบัติ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา “พระองค์ทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคน ทรงตรัสว่า “ต้องระเบิดจากข้างใน” นั่นคือ ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนา ให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการ พัฒนา เสียก่อน มิใช่การนำความเจริญ หรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้าน ที่ยังไม่ทันได้มี โอกาสเตรียมตัว” เป็นคำกล่าวของ นายสุเมธ ตันติเวชกุล ถ่ายทอดแนวพระราชดำริ เกี่ยวกับหลักการทรงงาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาไว้ ศาสตร์พระราชา เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เป็นยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีดำเนินงานในการ พัฒนาสังคม เพื่อแก้ไขปัญหาการพัฒนาที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนแต่ละ พื้นที่ ที่มีความ แตกต่างกันทางกายภาพและทางสังคม ประกอบกับหลักทรงงาน รู้ รัก สามัคคี ให้ประชาชนดำรงชีวิตอยู่ได้ อย่างพออยู่พอกิน และพึ่งตนเองได้ มุ่งพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโดยอาศัย ศักยภาพของตนเองและชุมชน ที่ทรงเรียกว่า ระเบิด จากข้างใน โดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมเพื่อ เสริมสร้างความมั่นคงของคน ชุมชน และพื้นที่อย่างยั่งยืน

ศาสตร์พระราชา เป็นองค์ความรู้ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย ผ่านโครงการพระราชดำริ กว่า 4,000 โครงการ และศูนย์ การศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นผลของการ ทรงงานอย่างหนักตลอดระยะเวลาการ ครองราชย์ 70 ปี มีหลักในการพัฒนา 3 ขั้นตอน ได้แก่ หลักคิด หลักทฤษฎี และ หลักปฏิบัติ หลักคิด เป็น เป้าหมายในการทรงงาน คือประโยชน์สุข ของประชาชน หลักทฤษฎี คือ แนวคิดที่ได้มีการทดลองปฏิบัติแล้ว ได้รับการพิสูจน์แล้วด้วย ความสำเร็จจากการปฏิบัติจริง หลักปฏิบัติ คือ กระบวนการขั้นตอน การทำงานอย่าง มี ประสิทธิภาพ ผ่านหลักการ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

แนวทางการขับเคลื่อนหลักปฏิบัติตามศาสตร์พระราชา เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา สรุปลงใจความสำคัญได้ ดังนี้

1. เข้าใจ มีข้อคิดสำคัญ คือ หน่วยงานต้องเข้าใจก่อนทำงานว่าผู้คน สังคม ภูมิประเทศ และปัญหาของ ชุมชนแต่ละพื้นที่มีความหลากหลาย จุดเริ่มต้นก่อนการพัฒนาจึงจำเป็นต้อง ศึกษาข้อมูลพื้นฐานชุมชนทุกด้าน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสำรวจ และให้ข้อมูลตามสภาพ ที่ดำรงอยู่อย่างตรงไปตรงมา ทั้งข้อมูลทาง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สภาพภูมิ ประเทศ สภาพอากาศ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ สภาพปัญหาและความต้องการของ บุคคลในพื้นที่ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนา เรื่องความเข้าใจนี้ พระบาทสมเด็จพระบรม ชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำรัส ณ วัง ไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อ พ.ศ.2549 ความตอนหนึ่งว่า “...การดำเนินงานโครงการ พระราชดำริ ให้ไปดูสถานที่จริง งานจริงที่พื้นที่จริงจะทำให้ได้ข้อมูลจริง...” เข้าใจ มีองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้

1.1 การใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว ด้วยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลตามแหล่งต่างๆ ที่ได้มีการ จัดเก็บ รวบรวมไว้ หรือเรียกว่าเป็นข้อมูลระดับทุติยภูมิ

1.2 การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ การได้ข้อมูลประเภทนี้จะต้องเกิดจากการสังเกต และสัมผัสรับรู้กับแหล่งข้อมูลด้วยตนเอง ด้วยการลงพื้นที่จริงจึงจะได้รับรู้ความร้อน ความหนาว ด้วยตา หู จมูก ลิ้น กาย และรับรู้อารมณ์ทางใจ

1.3 การวิเคราะห์และวิจัยเป็นกระบวนการสร้างองค์ความรู้เพื่อให้มั่นใจว่าแนวความคิดดังกล่าวสามารถปฏิบัติได้ผลก่อนนำไปปฏิบัติจริง โครงการหลวง เป็นตัวอย่างของการวิเคราะห์และวิจัย พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ทั้งทางด้านการผลิตและการตลาดจนประสบความสำเร็จ

1.4 การทดลองจนได้ผลจริง พระตำหนักจิตรลดารโหฐานที่ประทับของพระองค์ มีความพิเศษกว่าพระราชวังแห่งใดในโลกเพราะทรงใช้พื้นที่ในการทดลอง ทั้งการทำนา การปลูก ป่า เลี้ยงปลา เลี้ยงโคนม โรงงานนมผงอัดเม็ด ทรงใช้พื้นที่พระตำหนักในการทดลองสร้างเป็น ต้นแบบก่อนจะขยายผลไปถ่ายทอดให้ความรู้แก่ประชาชน

2. เข้าถึง หมายถึง การสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วม โดยสื่อสารสร้างความเข้าใจ ความมั่นใจกับชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน การพัฒนาให้มากที่สุด บางครั้งก่อนที่จะสร้างความเข้าใจข้อมูลพื้นฐานของชุมชนได้อย่าง แท้จริง อาจจะต้องเข้าไปถึงสมาชิกในชุมชนก่อน เข้าใจและเข้าถึง เป็นกระบวนการที่ต้องทำ ควบคู่กันการเข้าถึงยังมีผลในระดับการพัฒนาด้วย เพราะการลงมือขับเคลื่อนกิจกรรมโครงการ จะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชน ไม่เกิดปัญหาการต่อต้านขัดขวาง การพัฒนาที่ดีคนในพื้นที่ ต้องร่วมลงมือทำไปด้วยกัน สุขุม ตันติเวชกุล ให้ความหมายคำว่า เข้าถึง ไว้ดีกว่าเมื่อรู้ปัญหา แล้วเข้าใจปัญหาแล้วก็ต้องเข้าถึงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ และเมื่อเข้าถึงแล้วจะต้องทำ อย่างไรให้เขาอยากเข้าถึงเราด้วย เข้าถึง มีองค์ประกอบ 3 ประการคือ

2.1 ระเบิดจากข้างใน การพัฒนาที่ดีต้องเกิดขึ้นจากความต้องการของ ประชาชนมากกว่าการบังคับ การเริ่มลงมือต้องสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นจากความรู้สึก ภายในของประชาชน หากสร้างแรงกดดันบังคับให้ทำ การดำเนินงานจะอยู่ได้ไม่นานต้อง ล้มเลิก หรือล้มเหลวไปในที่สุด

2.2 เข้าใจกลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาจะต้องเกิดขึ้นจากความทุกข์ร้อน และ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง จะต้องทำความเข้าใจปัญหาและสภาพชุมชนอย่างลึกซึ้ง โครงการพัฒนาแต่ละโครงการจึงมีความเฉพาะเจาะจงสำหรับพื้นที่ใด พื้นที่หนึ่ง

2.3 สร้างปัญญา ทรงเป็นครูของแผ่นดิน การแก้ไขปัญหาจะต้องเริ่มจากการมี ปัญญาเสียก่อนก็คือการให้ความรู้กับประชาชน การถ่ายทอดจะต้องประเมินผู้รับสารไม่เน้น หลักวิชาการไม่ใช่คำศัพท์เฉพาะทางมากเกินไปและในขณะเดียวกัน การพบปะกับชาวบ้านควร จะเปิดช่องทางการรับฟังเป็นการสื่อสารสองทาง คือ เปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้แลกเปลี่ยน ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเราด้วย ทำให้การทำงานมีลักษณะเป็นการต่อยอดจากพื้นฐานที่ ชาวบ้านมี จะทำให้การพัฒนาเกิดขึ้นได้เร็วยิ่งขึ้น

3. พัฒนา หมายถึง การแก้ไขปัญหาโดยรัฐและชาวบ้านร่วมกันแลกเปลี่ยนพูดคุย ปรึกษาหารือวางแผน กำหนดขั้นตอน ทดลองปฏิบัติ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและ กัน รวมถึงการร่วมติดตามประเมินผลความสำเร็จด้วย (สิงห์ สิงห์ขจร, 2558) มีองค์ประกอบ 3 ประการคือ

3.1 เริ่มต้นด้วยตนเอง ต้องสร้างแรงบันดาลใจให้ชาวบ้านเห็นคุณค่าและประโยชน์ ของสิ่งที่จะทำ จึงจะเป็นการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

3.2 พึ่งพาตนเองได้ การพัฒนาต้องให้ประชาชนทำได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องรอความช่วยเหลือ จากรัฐตลอดเวลา การลงมือทำ ต้องค่อยเป็นค่อยไปที่ละเล็กทีละน้อย ไม่ควรเร่งรีบ เริ่มต้น กับความแปลกใหม่ ควรจะต่อยอด จากรากฐานของเดิมที่มีอยู่

3.3 สร้างต้นแบบ ทรงตั้งศูนย์การพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลายแห่ง กระจายอยู่ทั่วประเทศ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงาน สำหรับประชาชน เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้กับประชาชนว่าชุมชน ที่ประสบปัญหาหากลำบากก็ยังสามารถพัฒนาจนประสบผลสำเร็จ ได้

กล่าวโดยสรุป หลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ให้มีความสำคัญกับชาวบ้านแต่ละพื้นที่ มีจุดเริ่มต้นการทำงานจากข้อมูลภูมิสังคมของแต่ละท้องถิ่น เป็นหลักปฏิบัติที่ยึดเอาประชาชน เป็นศูนย์กลาง และขับเคลื่อนอย่างมีส่วนร่วม รูปแบบการทำงานมีความเฉพาะเจาะจงตามอัตลักษณ์ของชุมชน และส่งผลในระยะยาวอย่างยั่งยืน

ความสำคัญของงานตำรวจกับสังคม

การบริหารงานตำรวจ ผ่านยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลงจากอดีตสู่ปัจจุบัน มีเป้าหมาย สำคัญที่ไม่เปลี่ยนแปลงคือ สร้างความปลอดภัยให้กับสังคม และเป็นจุดเริ่มต้นของความ ยุติธรรมผ่านยุทธวิธีในการ ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การสืบสวนสอบสวนคดีอาญา และ การบริการประชาชน ปัจจุบันมีเป้าหมายสูงสุดตามวิสัยทัศน์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คือ “เป็นองค์กรบังคับใช้กฎหมายที่ประชาชนเชื่อมั่นศรัทธา” ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิต ตามทฤษฎีลำดับชั้น ความต้องการของมาสโลว์ งานตำรวจจึงถือว่าเป็นงานสำคัญสำหรับทุกสังคม ตำรวจเป็นอาชีพหนึ่งที่ถูกคาดหวังจาก ประชาชนให้เป็นที่พึ่งพาเมื่อมีภัย ลักษณะงานมีความเสี่ยงทั้งชีวิต ร่างกาย และเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องทางกฎหมาย ตำรวจเป็นชนกลางระหว่างความขัดแย้ง การสร้างความพึงพอใจให้กับ บุคคลทุกฝ่ายจึงไม่ใช่เรื่องง่าย ภาพลักษณ์ของตำรวจต้องสร้างความยำเกรงต่อโจรผู้ร้ายใน ขณะเดียวกันต้องสร้างความอบอุ่นใจให้กับประชาชน ภารกิจในการปราบปรามโจรผู้ร้ายนี้ นับว่าเป็นงานยากแล้ว ส่วนการก้าว่างเพื่อสร้างการยอมรับจนบรรลุเป้าหมายให้เป็นองค์กรที่ ประชาชนเชื่อมั่นศรัทธานั้นยากยิ่งกว่า การบริหารงานตำรวจจึงต้องมีหลักการแนวคิดที่ดีมี ประสิทธิภาพเป็นกรอบในการขับเคลื่อนพัฒนา トラบใดที่สังคมยังไม่เกิดความสมดุลแห่งการพัฒนา สถาบันครอบครัวมีความ เปราะบาง สังคมมีความเหลื่อมล้ำ การเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานยังมีช่องว่างทั้งหมดนี้ก่อเกิดเป็น ปัญหาสังคม トラบนั้นตำรวจยังคงมีความจำเป็นต้องอยู่คู่กับสังคมเพื่อสร้างความสงบเรียบร้อย ตำรวจ คือ สัญลักษณ์ของสภาวะสำหรับสังคม เพราะเป็นผู้ทำลายความทุกข์ของผู้คนเพื่อสร้างความผาสุก ตำรวจจึงต้องพัฒนาตนให้เป็นผู้มีปัญญา เพื่อไปจัดการปัญหาของผู้ทุกข์ร้อน (พระมหาหมวิ นทร์ ปุริสุตโตโม, 2560)

การจัดการปัญหาอาชญากรรมแบบมีส่วนร่วม

นับตั้งแต่กิจการตำรวจสมัยใหม่ ได้ถือกำเนิดขึ้นที่ประเทศอังกฤษ โดย เซอร์โรเบิร์ต พิล ยุทธวิธีของตำรวจเพื่อสร้างความปลอดภัยในสังคมที่ผ่านมามีทั้งของประเทศไทยและนานา ประเทศ ได้ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาอาชญากรรม แนวคิดในการ กำหนดยุทธศาสตร์ของงานตำรวจ สามารถสรุปได้เป็น 4 แนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดแบบดั้งเดิม (Traditional policing) ยุคเริ่มต้นยุทธวิธีตำรวจเน้นการปรากฏ กาย หรือ การแสดงตัวในพื้นที่สาธารณะ โดยเชื่อว่าหากตำรวจอยู่ที่ใดอาชญากรรมก็จะไม่เกิดขึ้น แผนการปฏิบัติเน้นใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจออกตรวจตราในชุมชน หาก อาชญากรรมเกิดเพิ่มขึ้นก็ต้องเพิ่มกำลังพลของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่งผลให้องค์กรตำรวจขยายตัว มีกลายเป็นองค์กรขนาดใหญ่ แนวคิดนี้เน้นการปฏิบัติของตำรวจเป็นหลักในการแก้ไขปัญหา

2. แนวคิดตำรวจชุมชน หรือตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community-oriented policing) มุ่งสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาระหว่างตำรวจกับประชาชน ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เข้าถึง ชุมชนเพื่อรับทราบปัญหาของพื้นที่ สนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกัน อาชญากรรมชุมชนของตนเองเพื่อตอบสนองต่อความหลากหลายเชิงพื้นที่ หลักการสำคัญคือให้ ตำรวจเป็นที่ปรึกษา ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ โดยให้ชุมชนใช้ศักยภาพของตนเองสร้างความ ปลอดภัย และสุดท้ายให้ชุมชนสามารถดูแลความปลอดภัยของตนเองได้

3. แนวคิดมุ่งเน้นจัดการกับปัญหา (Problem-oriented policing) เป็นแนวทางที่เน้น ค้นหาสาเหตุที่เป็นรากเหง้าของปัญหา ระบุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์สาเหตุ จัดลำดับ ความสำคัญความเร่งด่วนของปัญหาอาชญากรรมที่พบ แล้วกำหนดมาตรการแนวทางที่ขจัดต้น ตอมากกว่าการปราบปรามจับกุมอย่างผิวเผินเพียงมิติเดียว

4. แนวคิดการวิเคราะห์สถิติอาชญากรรม (Computer statistics model) เป็นระบบ บริหารจัดการอาชญากรรมด้วยการวิเคราะห์สถิติสถานภาพการเกิดคดีอาญา นำมาเป็นเครื่องมือควบคุมติดตาม และ ประเมินผลความสำเร็จ มุ่งเน้นให้ผู้บริหารหน่วยงานตำรวจใช้ ข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์เพื่อการบริหารจัดการอาชญากรรมในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง (Adrian James, 2017) จากแนวคิดข้างต้นทั้ง 4 แนวคิดจะพบว่าแนวคิดตำรวจชุมชน หรือ ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหา ลงมือ ทำงานร่วมกับตำรวจเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรม เริ่มต้นจากดูแลตนเอง ครอบครัว เพื่อนบ้าน ให้ห่างไกลจากความเสี่ยงในการตกเป็นเหยื่อของคนร้าย ถือว่าสอดคล้องกับศาสตร์พระราชา ที่ ต้องสร้างความเข้าใจสภาพภูมิประเทศ ภูมิสังคม เข้าถึงชาวบ้านก่อนการพัฒนา สามารถนำมาบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ร่วมกันได้ แนวคิดตำรวจชุมชนมีหลักการสำคัญอยู่ 10 ประการ ดังนี้ (กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2564)

1. ใช้ยุทธวิธีตำรวจผู้รับใช้ไปเป็นแนวทางหรือกลยุทธ์หลักในการทำงาน (Core Strategy) ที่ ตำรวจทุกคนในองค์กรจะต้องนำไปใช้ปฏิบัติไม่ว่าเป็นสายงานใด

2. กระจายอำนาจให้ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน (Decentralized) ผู้บริหารงานตำรวจ ต้องกระจาย

อำนาจการตัดสินใจให้ ตำรวจระดับปฏิบัติการที่รับผิดชอบพื้นที่ ที่ทำงานสัมผัส ใกล้ชิดประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกับชุมชนให้ได้มากที่สุด

3. เกาะติดพื้นที่และกระจายความรับผิดชอบให้ตำรวจแต่ละพื้นที่ (Fixed Geographic and Accountability) ตำรวจทุกคนจะได้รับมอบอำนาจและความรับผิดชอบ พื้นที่ ยึดถือปัญหาของแต่ละพื้นที่ เป็นประเด็นหลักในการกำหนดทิศทางการบริหารงาน

4. ใช้พลังความร่วมมือของประชาชน และอาสาสมัคร (Volunteers) เพื่อดำเนิน กิจกรรมต่างๆ

5. ส่งเสริมให้ประชาชนเป็นผู้สนับสนุน (Enhancer) โดยมีตำรวจเป็นผู้สำรวจ และตั้งศักยภาพทุกมิติของชุมชนมาร่วมขับเคลื่อนการสร้างความปลอดภัย

6. การบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) เป็นเครื่องมือแก้ปัญหาชุมชนที่ จำเป็นต้องใช้ แม้ว่าหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing) เน้นการป้องกันมิให้ เกิดอาชญากรรม แต่การปราบปรามจับกุมคนร้ายตามหลักกฎหมายยังคงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ ต้องใช้ควบคู่กัน เพราะเราไม่อาจทำให้อาชญากรรมหมดไปอย่างสิ้นเชิง จำเป็นต้องมีมาตรการ ทางกฎหมายเพื่อปกป้องคุ้มครองคนดี

7. เน้นการแก้ไขปัญหาเชิงรุก (proactive crime prevention) เป็นการป้องกันที่ ต้นตอ ด้วยการวิเคราะห์สภาพปัญหา แล้ววางมาตรการเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงที่เป็นสาเหตุของ อาชญากรรม มากกว่าการแก้ไขเยียวยาผลร้ายหลังจากเกิดความสูญเสียแล้ว

8. ใช้เทคนิคแก้ปัญหา (Problem Solving) ตำรวจ สมาชิกชุมชน และหน่วยงาน อื่น ๆ ทำงานร่วมกัน เพื่อกำหนดต้นเหตุของปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน หรือปัญหา ความไม่เป็นระเบียบในชุมชน (Scanning) แล้ววิเคราะห์สาเหตุของปัญหา (Analysis) แสวงหา แนวทางในการแก้ไขปัญหา (Response) ดำเนินการแก้ไขปัญหา แล้วประเมินผล (Assessment)

9. ความเป็นหุ้นส่วนภาคสังคม (Partnerships) ปลุกฝังแนวความคิด กระตุ้นให้ ประชาชนเกิดความตระหนักรู้ว่า ประชาชน และตำรวจ เป็นผู้รับผลทั้งสุข และทุกข์ร่วมกันใน ความเป็นอยู่ของชุมชน

10. บูรณาการกับภาคส่วน (Integration) ในการสร้างความสงบเรียบร้อย หรือ แก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องกัน

หลักการสำคัญของแนวคิดตำรวจชุมชน มีสาระสำคัญ คือ การเปิดโอกาสให้ ประชาชนได้ตัดสินใจ แนวทางการป้องกันอาชญากรรมของชุมชน และร่วมลงมือทำด้วย โดยมี ตำรวจเป็นที่ปรึกษา แนวทางการทำงานของแต่ละพื้นที่จึงมีความแตกต่างกันไปตามสภาพปัญหา ศักยภาพ และแนวความคิดของชุมชนแต่ละแห่ง ความสงบเรียบร้อยที่เกิดขึ้นจึงเป็น ความสำเร็จร่วมกันของตำรวจกับประชาชนเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ

ตำรวจมีภารกิจสำคัญในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และมีภารกิจหน้าที่สำคัญเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม เป็นด่านแรกของการสร้างความ เป็นธรรมในสังคมและสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้เกิดขึ้นกับพี่น้องประชาชนด้วยลักษณะเชิง โครงสร้างขององค์กร ที่เป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีสายการบังคับบัญชาหลายชั้น มีบุคลากรใน หน่วยงานกว่า 200,000 คน มีสถานีตำรวจถึง 1,484 แห่ง

จากปริมาณงานและขอบเขตภารกิจ หน้าที่ที่มีอยู่อย่างกว้างขวาง การขับเคลื่อนองค์กรให้สอดคล้องกับความหลากหลายในมิติของ พื้นที่ และมิติของสภาพปัญหาที่ซับซ้อน จำเป็นต้องมีรูปแบบที่ยืดหยุ่นตั้งแต่ระดับนโยบาย จนถึงระดับปฏิบัติ หากยึดถือแนวทางตามระบบราชการแบบดั้งเดิม ใช้ข้อสั่งการจากระดับผู้บังคับบัญชาส่วนกลางมาสู่การปฏิบัติเพียงมิติเดียว คงไม่สามารถตอบสนองต่อปัญหา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ศาสตร์พระราชเป็นหลักปฏิบัติที่ทรงคุณค่าสามารถปรับประยุกต์ใช้กับการ บริหารงานตำรวจ เพื่อดูแลสุขภาพทุกข์ของประชาชนได้อย่างสอดคล้อง เข้าใจ หลักปฏิบัติจากปัจจัยพื้นฐานที่ได้กล่าวแล้วว่า ชุมชนแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน ตำรวจจะเข้าใจปัญหาอาชญากรรมได้ ต้องเริ่มต้นตั้งแต่ระดับบริหารขององค์กร คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบัญชาการ และกองบังคับการ ด้วยการกำหนดนโยบายทิศทาง ด้วยการกระจายอำนาจ มีความยืดหยุ่นเปิดโอกาสให้หน่วยงานระดับปฏิบัติโดยเฉพาะสถานี ตำรวจที่ทำงานใกล้ชิด แนบแน่นกับชุมชน สามารถกำหนดวิธีการทำงานของตนเองได้ หาก หน่วยงานระดับบริหารกำหนดรายละเอียดกระบวนการขั้นตอนการทำงาน เป้าหมาย ผลผลิต เป็นกรอบการทำงานที่รัดตึงมากเกินไปอาจไม่สอดคล้องกับวิถีของชุมชน ต้องปรับเปลี่ยนการ บริหารจากระบบราชการแบบดั้งเดิม ด้วยรูปแบบการสั่งการจากหน่วยงานระดับบนสู่หน่วยงาน ระดับล่าง มาเป็นการสื่อสารสองทางให้หน่วยระดับล่างได้สะท้อนข้อเท็จจริง จากข้อมูลในพื้นที่ ไปยังหน่วยงานระดับบน กระบวนการบริหารงานตำรวจแบบเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา จึงจะขับเคลื่อนได้ ในสังคมไทยกระแสนิยมของชาวบ้าน แบ่งเป็นกระแสหลักและกระแสท้องถิ่น แนวโน้มการใช้ชีวิตของชาวบ้านจะยึดโยงเคยชินกับกระแสท้องถิ่นมากกว่า หากทิศทางการ ทำงานถูกควบคุมจากกระแสหลักเป็นการยากที่ตำรวจจะเข้าใจและเข้าถึงชุมชนได้ ปัจจัยอีก ประการคือกระบวนการนำไปสู่การปฏิบัติด้วยความเร่งรัด เพื่อตอบสนองความต้องการของ ผู้บริหารมุ่งผลเพียงภาพลักษณ์อาจเป็นเพียงนโยบายที่ฉาบฉวย ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ถึงแก่นแท้เป็นการทำงานที่ขาดพลังความร่วมมือ ไม่เกิดแรงในการขับเคลื่อนได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับความเห็นของ สุธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์ (สุธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์, 2553 : 1-8) ที่กล่าวว่า สังคมไทยปัจจุบันมองข้ามจารีตนิยมของ ชาวบ้าน ไปเน้นกระบวนการยุติธรรม จนเกิดปัญหาความไม่เข้าใจกันระหว่างผู้รักษากฎหมาย กับชาวบ้าน ที่ใช้บรรทัดฐานต่างกันด้วยความไม่เข้าใจและเข้าไม่ถึง ความตั้งใจที่ดีของตำรวจ อาจจะถูกกลืนกลายเป็นการยึดเยียดสิ่งที่ไม่จำเป็นที่ไม่ต้องการ ทำให้งบประมาณและทรัพยากรของรัฐที่ทุ่มเทลงไปต้องสูญเปล่า การทำงานของภาครัฐส่วนใหญ่มักใช้หน่วยงานบังคับบัญชาเป็นตัวตั้งมากกว่าชุมชน โดยมีแผนงาน หลักวิชาการ ตัวชี้วัด การประเมินผล เป็นกลไกขับเคลื่อน (โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ คณิศร เต็งรัง รัตริ ปิ่นแก้ว และ วรัญญา เพ็ชรคง, 2562) ทำให้หน่วยงานระดับปฏิบัติมุ่งเน้นทำผลงานให้ครบถ้วนตามเกณฑ์มากกว่ามุ่งให้เกิดผลตอบสนอง กับบริบทของปัญหาในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง เข้าใจ เป็นหลักการที่สอดคล้องกับแนวคิดตำรวจชุมชน ในประเด็นการกระจายอำนาจ (Decentralized) และ ยึดถือภารกิจตามปัญหาของพื้นที่ (Fixed Geographic and Accountability) การบริหารงานตำรวจจะมุ่งสู่การพัฒนาได้ ต้องส่งเสริมให้หน่วยงานระดับ ปฏิบัติมีอำนาจตัดสินใจกำหนดทิศทางการทำงานตามบริบทแวดล้อมของหน่วยงาน โดย ส่วนกลางเป็นผู้วางนโยบายแบบเปิดกว้าง มีพื้นที่ว่างเหลือให้อิสระกับหน่วยระดับล่างนำเสนอวิธีการที่สอดคล้องกับวิถีของชุมชน จะส่งผลให้ภาพรวมขององค์กรตำรวจมีโครงการที่เป็น ประโยชน์เกิดขึ้น

อย่างหลากหลาย

การสร้างใจ มีข้อพึงระวังประการหนึ่ง คือ ต้องระวังไม่ให้ติดกับดักของถึง ข้อมูล หมายความว่า การมุ่งเน้นสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น สถิติการเกิดเหตุอาชญากรรม ช่วงเวลาการเกิดเหตุ ช่วงอายุของเหยื่อ พื้นที่ความหนาแน่นที่เกิดเหตุ มองเห็นตัวเลขสถิติ แท่ง กราฟ มีข้อมูลเชิงปริมาณจำนวนมากแต่มองไม่เห็นปัญหา ความเข้าใจจึงมีน้อยมากกว่าการ รับรู้ข้อมูลเชิงปริมาณ ประเด็นสำคัญ คือ เมื่อมีข้อมูลแล้วต้องวิเคราะห์เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ของเหตุปัจจัยแต่ละมิติมาสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมให้เกิดความ พลอดภัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานด้วยความเข้าใจ นอกจากสำรวจ จะต้องเข้าใจชาวบ้านเข้าใจชุมชนแล้ว ยังต้องสื่อสารให้ชาวบ้านมีความเข้าใจจุดมุ่งหมายของ ตำรวจด้วย จึงจะเป็น บันไดไปสู่การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน เข้าถึง เป็นขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำได้ยากกว่าเข้าใจ เป็นเรื่องของ นามธรรมเป็นเรื่อง อารมณ์ความรู้สึกบนพื้นฐานของความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเน้นย้ำให้ใช้หลักการ ระเบิดจากข้างใน หมายถึง การพัฒนาที่ต้องเริ่มต้นจากความต้องการของประชาชน ดังนั้นตำรวจฐานะ ข้าราชการที่มองเห็น สภาพปัญหาอาชญากรรม แนวโน้มความรุนแรงอันอาจเกิดขึ้นกับพี่น้อง ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง และมีวิธีการป้องกันอาชญากรรมตามหลักกฎหมาย และหลักวิชาการ มีหน้าที่ต้องสื่อสารให้ประชาชน เห็นความสำคัญของปัญหา จนมีความตื่นตัว กับภัยอันตรายที่เข้าใกล้ถึงตนเอง รวมทั้งครอบครัว ญาติมิตร และชุมชน จึงจะทำให้การ ปฏิบัติงานของตำรวจได้รับการยอมรับและได้รับความร่วมมือ ในทางตรงกันข้าม หากตำรวจเข้าไม่ถึงพี่น้องประชาชน การปฏิบัติราชการจะต้องดำเนินไปโดยลำพังองค์กรตำรวจฝ่ายเดียว ประชาชนอาจเพิกเฉย หรือรุนแรงถึงขั้นต่อต้าน ขัดขวางสุดท้ายการพัฒนาจะย่ำแย่เลว นอกจากจะทำให้ ทรัพยากรภาครัฐที่ทุ่มเทลงไปเกิดความสูญเปล่าแล้ว ยังอาจเกิดความสูญเสีย จากการต่อต้านขึ้นได้อีกด้วย

กระบวนการ เข้าถึง ยังเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับการสร้างใจอีกด้วย กล่าวคือหลาย ครั้งการลงพื้นที่ ของตำรวจเพื่อสัมผัสรับฟังข้อมูลสภาพพื้นที่ สภาพปัญหา เช่น กิจกรรม ประชาคมหมู่บ้าน ผลลัพธ์ที่ได้มีเพียง แค่ภาพถ่ายของกิจกรรมแต่ไม่ได้ข้อมูลที่ต้องการ เพราะ ชาวบ้านยังไม่เปิดใจให้ข้อมูล ด้วยมีกำแพงปิดกั้นอยู่ เป็นกำแพงของความไว้วางใจระหว่าง กัน ตำรวจจึงต้องสร้างปฏิสัมพันธ์กับชุมชนก่อน จากนั้นข่าวสาร เบาะแสด้านภัยอาชญากรรม และความต้องการของชาวบ้านจะหลั่งไหลมาถึงตำรวจเอง การสร้างใจ เข้าใจ จึงอาจต้อง ดำเนินการควบคู่ไปกับขั้นตอนการเข้าถึง หากตำรวจแต่ละพื้นที่สามารถเข้าถึงชุมชนจะก่อให้เกิด พลังอันมหาศาล เพราะทุก ชุมชนล้วนมีทุนทางสังคม เป็นทุนทางปัญญา ทุนแรงงาน และทุนทางเศรษฐกิจสั่ง สมอยู่ การ เรียนรู้วิถีชุมชนจึงไม่ใช่เพียงค้นหาปัญหาเท่านั้น การป้องกันอาชญากรรมในชุมชนจำเป็นต้องมี ทุนทางสังคม เป็นทุนทางความรู้ภูมิปัญญา ความเชื่อ ประเพณี เพื่อสร้างความตระหนักรู้ สร้างจิตสำนึก ของสมาชิกในชุมชนให้ละอายและเกรงกลัวต่อการล่วงละเมิดความสุขของผู้อื่น จากบรรทัดฐานของจารีตนิยม ท้องถิ่นมาเป็นกลไกสนับสนุน ดังกรณีตัวอย่างกุศโลบายการ แก้ไขปัญหาตัดไม้ทำลายป่าด้วยการบวชต้นไม้ โดยอาศัยฐานความเชื่อทางศาสนาเข้ามาปรับใช้ หลักการตำรวจชุมชนให้ความสำคัญกับการสร้างภาคี ผู้สนับสนุน และพลังความร่วมมือของ อาสาสมัคร ให้ชาวบ้านเจ้าของพื้นที่มาร่วมลงมือทำกิจกรรมเพื่อสร้าง

ความปลอดภัยกับชุมชน ของตนเอง ตามศักยภาพความพร้อมของแต่ละบุคคล เช่น บางคนพร้อมลงแรงด้วยการทำ หน้าที่เป็นอาสาสมัครสายตรวจ บางคนสะดวกให้ข้อมูลข่าวสารเป็นอาสาสมัครแจ้งข่าว อาชญากรรม บางคนสนับสนุนเป็นงบประมาณหรือสิ่งของเป็นสนับสนุนอาหารเครื่องดื่มให้กับ ตำรวจและอาสาสมัครที่ปฏิบัติงาน เป็นต้น ความสำเร็จเรื่องนี้จะเกิดได้จากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ สามารถดึงศักยภาพของท้องถิ่นมาต่อยอดบูรณาการกับความรู้ความชำนาญของตำรวจ ผลักดันให้เกิดพลังการขับเคลื่อนขยายความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเครือข่ายย่อยสามารถเชื่อมประสาน การทำงานร่วมกันได้พัฒนา การพัฒนาที่เริ่มต้นด้วยความเข้าใจ และเข้าถึงทำให้เกิดความแลกเปลี่ยน เรียนรู้มีการพูดคุยปรึกษาหารือ ระดมความคิดเห็น มีการตัดสินใจเลือกที่จะทำหรือไม่ทำอะไร บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วม การสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับ ประชาชน จะประสบผลสำเร็จและบรรลุจุดมุ่งหมายของการพัฒนา คือ ความยั่งยืน จำเป็นต้อง มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ปรับกรอบแนวคิดการบริหารงานบนพื้นฐานความเข้าใจและเข้าถึง ผู้บริหารใน องค์กรตำรวจเป็นข้าราชการที่มีการแต่งตั้งโยกย้ายบ่อยครั้งผ่านการบริหารงานหลายพื้นที่ อาจ เคยสร้างความสำเร็จกับพื้นที่อื่นมาก่อน จะต้องตระหนักสำนึกอย่างหนักแน่นว่าสังคมชุมชนมี ความแตกต่างหลากหลาย รูปแบบการทำงาน พื้นที่หนึ่งอาจไม่สอดคล้อง หรือไม่สามารถนำไป สร้างความสำเร็จในพื้นที่อื่นได้ รวมถึงการกำหนดนโยบายแบบสำเร็จรูปจากส่วนกลางเพื่อ นำไปใช้กับทุกพื้นที่โดยไม่คำนึงถึงบริบทของสังคม อาจจะไม่สามารถแก้ไข ปัญหาความทุกข์ ร้อนของประชาชนมีความแตกต่างกันได้ ดังนั้นจุดเริ่มต้นของการบริหารงานตำรวจจะต้องยึดถือการมีส่วนร่วมเป็นเครื่องกำกับด้วยการสร้างความเข้าใจภูมิสังคมอย่างถ่องแท้ และ เข้าถึง ประชาชนอย่างแท้จริง

2. มุ่งสู่การพัฒนาแบบพึ่งพาตนเอง การบริหารงานตำรวจแบบดั้งเดิมที่เน้นการปรากฏ ภายเพื่อสร้างความยำเกรงให้โจรผู้ร้าย เมื่อมีอาชญากรรมขึ้นที่ใดจึงต้องเพิ่มกำลังพลตำรวจไป ทุกคราวส่งผลให้องค์กรตำรวจมีขยายตัวเป็นองค์กรที่มีบุคคลากรในหน่วยงานเป็นอันดับสาม ของส่วนราชการทั้งหมดในประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2564) และไม่อาจเพิ่มมากไปกว่านี้อีกได้แล้ว เป็นปัจจัยที่แสดงว่าความสงบเรียบร้อยของสังคมจะเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ชาวบ้านตระหนัก รับรู้ถึงภัยอันตรายด้วยการสร้างภูมิคุ้มกันในตนเอง เริ่มจากการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานให้มี คุณธรรมจริยธรรม การใส่ใจดูแลเด็กเฒ่าคนชราในครอบครัวและญาติมิตร และเรียนรู้วิธี ป้องกันตนเองและปกป้องชุมชนจากอาชญากร โดยมีตำรวจเป็นที่ปรึกษาของชุมชน หากรอให้ ตำรวจเป็นผู้ช่วยเหลือหรือปราบปรามฝ่ายเดียว แสดงบทเป็นพระเอกไล่ล่าสืบสวนจับกุมผู้ร้าย ให้หมดสิ้นจากสังคมก็ไม่อาจเป็นไปได้ การสร้างสังคมให้เข้มแข็งเป็นบ้านเมืองที่อบอุ่นน่าอยู่จะ เกิดขึ้นได้ต้องดำเนินการด้วยความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชน ส่งเสริมสนับสนุนให้ ชาวบ้านทุกชุมชนมีความรู้เท่าทันป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ควบคู่ไปกับการป้องกันปราบปรามอย่างเข้มแข็งของตำรวจ

3. สร้างต้นแบบการเรียนรู้ เมื่อการพัฒนาประสบผลสำเร็จเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง ตำรวจกับประชาชน มีความตื่นตัวสร้างปฏิสัมพันธ์แบบช่วยเหลือเกื้อกูลจน สามารถประกาศเป็นชุมชนเข้มแข็ง

นำอยู่ปลอดภัยจากความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย เพื่อเป็น การขยายผลควรตั้งเป็นชุมชนต้นแบบ เพื่อให้ชุมชนอื่นที่ยังมีปัญหาอาชญากรรมคุกคามได้ ศึกษาเรียนรู้ และเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับพื้นที่อื่นในการร่วมต่อสู้กับปัญหาให้บรรลุผล เช่นเดียวกับความสำเร็จที่สัมผัสรับรู้จากชุมชนต้นแบบ

บทสรุป

ศาสตร์พระราชาเป็นองค์ความรู้ที่ผ่านการปฏิบัติจริงจนประสบความสำเร็จ ทำให้ สังคมเกิดความสมดุลในทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม สิ่งแวดล้อม ลดช่องว่างของ ความเหลื่อมล้ำ โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ใช้ภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่เป็นฐานของการ ขับเคลื่อนพัฒนา ดำรงถูกคาดหวังจากสังคม เป็นที่พึ่งพิงแรกที่นึกถึงเมื่อประสบปัญหาความทุกข์ร้อนจากความไม่เป็นธรรม และเมื่อได้ถูกคุกคามจากภัยอาชญากรรม ตำรวจมีหน่วยงาน ทั้งส่วนกลาง และภูมิภาคตั้งกระจายอยู่ทุกอำเภอทั่วประเทศ มีการทำงานที่ต้องสัมผัสกับ ชุมชนอย่างใกล้ชิด เป็นปัจจัยให้ตำรวจต้องทำงานอย่างยืดหยุ่นให้สอดคล้องกับสภาพสังคม โดยปรับประยุกต์หลักปฏิบัติจากศาสตร์พระราชา เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มาเป็นแนวทางการ บริหารงาน เริ่มต้นตั้งแต่ระดับนโยบาย ควรกระจายอำนาจการตัดสินใจให้หน่วยงานระดับพื้นที่ ได้กำหนดแนวทางให้สอดคล้องกับความต้องการ และศักยภาพของชุมชน กำหนดเป้าหมายมุ่ง ให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ด้วยการดูแลความปลอดภัยของตนเอง ลดความเสี่ยงจากการตก เป็นเหยื่อของอาชญากรรมมากกว่าให้ตำรวจใช้มาตรการปราบปรามจับกุมเป็นหลัก และสร้าง ต้นแบบแห่งการเรียนรู้จากชุมชนที่ประสบความสำเร็จ การบริหารงานตำรวจต้องมีรากฐานจาก ความเข้าใจสภาวะการณ์ทางสังคมอย่างลึกซึ้ง และขับเคลื่อนด้วยการเข้าถึงประชาชน จึงจะก่อ เกิดการพัฒนาเพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยให้สังคมได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กฤษณะโชติ บัวหล้า. “การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากย์ในรายการ ศาสตร์พระราชา สู่การ พัฒนาอย่างยั่งยืน”. **วารสารสังคมศาสตร์**, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ปีที่ 4 ฉบับที่ 1, (2564).

กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, **หลักการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์กับประชาชน**, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2564.

กองยุทธศาสตร์ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, **ยุทธศาสตร์ สำนักงาน ตำรวจ แห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580)**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2561.

โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ คณิศร เต็งรัง รัตรี ปิ่นแก้ว และวรัญญา เพ็ชรคง. **วิถีชุมชน เครื่องมือ 7 ชั้น ที่ทำ ให้งานชุมชนง่าย ได้ผล และสนุก**. พิมพ์ครั้งที่ 13. นนทบุรี : สำนักพิมพ์สุขศาลา สำนักวิจัยสังคม และสุขภาพ, 2562.

คณะองคมนตรี. **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับคณะองคมนตรี**. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์ พับลิชชิ่ง, 2555.

บานชื่น นักการเรือน และ เพ็ญศรี บางบอน. “การพัฒนาที่ยั่งยืน”. **วารสารสิรินธรปริทรรศน์**. ปีที่ 17 ฉบับที่ 2 (2559).

- พรชนก เทพขาม. **ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่และนัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจไทย**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AAA/Inequality_3GiniCoefficient.PDF (2562).
- พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตตโม. ตำรวจที่ดี : พุทธปรัชญาเชิงวิเคราะห์. **วารสารพุทธมัตต์ ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา**, สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม. ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (2560).
- สนธยา พลศรี. **การพัฒนาความสามารถของบุคคลและกลุ่ม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์. 2556.
- สิงห์ สิงห์ขจร.. แนวทางพระราชดำริ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา กับความรับผิดชอบต่อสังคมของ องค์กร. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม**. ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (2558). แหล่งที่มา : <http://e-jodil.stou.ac.th>
- สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. **สาระสำคัญของการนำไปสู่การปฏิบัติของหลักการ เข้าใจ เข้าถึง และ พัฒนา**. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี**. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (2553).
- สุเมธ ตันติเวชกุล. **ตามรอยพระยุคลบาท...ครูแห่งแผ่นดิน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.
- Adrian James. Guidebook on Intelligence Led Policing. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/318661364_Guidebook_on_Intelligence_Led_Policing. 2017.

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ

วารสาร มจร โศกียปริทรรศน์ (Journal of MCU KOSAI Review) ได้กำหนดประเภทของการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร ดังนี้

2.1 บทความวิจัย (Research article) เป็นบทความที่มีการค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือหลักของการศึกษาวิจัยอันที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการ หรือนำผลที่ได้มาปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

2.2 บทความวิชาการ (Academic article) เป็นการนำเสนอเนื้อหาในด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนะแนวคิดใหม่ทางวิชาการ โดยอาศัยพื้นฐานทางวิชาการเป็นลำดับต้น มีการศึกษารวบรวม เรียบเรียงอย่างเป็นลำดับ โดยบทความที่เขียนขึ้นเพื่อสร้างความรู้ที่มีประโยชน์ในทางวิชาการสำหรับคนทั่วไป

2.3 บทความปริทรรศน์ (Review article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จาก ตำราหนังสือและวารสารใหม่ หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้นิพนธ์มาเรียบเรียงขึ้นโดยมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัยเปรียบเทียบกันในลักษณะเฉพาะทาง มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ความรู้ทั้งทางกว้างและทางลึกอย่างทันสมัย และมีข้อวิพากษ์ที่ชี้ชัดแสดงให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป

2.4 ปกิณกะ (Miscellany) ได้แก่ บทความทบทวนความรู้ เรื่องแปล ย่อความจากวารสารต่างประเทศ การแสดงความคิดเห็น วิจัยแนะนำเครื่องมือ ตำราหรือหนังสือใหม่ที่น่าสนใจ หรือข่าวการประชุมทั้งระดับชาติและนานาชาติ

รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับพิมพ์เป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ แต่ละเรื่องจะต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และการเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน ให้หลีกเลี่ยง การเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทย ในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น เช่น ศัพท์ทางวิชาการที่ไม่มีคำแปล หรือคำที่ใช้แล้ว ทำให้เข้าใจง่ายขึ้น คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เขียนปนภาษาไทยให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมด ยกเว้นชื่อเฉพาะสำหรับต้นฉบับภาษาอังกฤษควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษก่อน

2. ขนาดของต้นฉบับ ใช้กระดาษขนาด A4 พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว และให้ตั้งค้ำระยะขอบกระดาษบน 1.5 นิ้ว ล่าง 1 นิ้ว ซ้าย/ขวา 1 นิ้ว พร้อมใส่เลขกำกับทางมุมขวาบนของกระดาษทุกหน้า โดยมีระยะห่างระหว่างบรรทัด เป็นแบบ double space เพื่อสะดวกในการอ่านและการแก้ไข

3. ชนิดและขนาดตัวอักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK เท่านั้น

- ชื่อเรื่องใช้ตัวอักษรขนาด 20 pt. ตัวหนา
- ชื่อผู้นิพนธ์ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวปกติ

- หัวข้อหลักใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา
  - หัวข้อรองใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา
  - บทคัดย่อและเนื้อเรื่องใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวปกติ
4. จำนวนหน้า ความยาวของบทความ 8 - 10 หน้า รวมตาราง รูป ภาพ และเอกสารอ้างอิง

ส่วนประกอบของบทความ

1. **ชื่อเรื่องบทความ** ต้องมีทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางของหน้าแรก
2. **ชื่อผู้นิพนธ์/ผู้เขียน** ต้องมีทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหน่วยงาน
3. **การเขียนบทคัดย่อ** มีทั้งบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 300 – 350 คำ ต่อบทคัดย่อ
4. **กำหนดคำสำคัญ (Keywords)** ให้กำหนดคำสำคัญทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 3 - 5 คำ
5. **เนื้อเรื่องของบทความ**

5.1 บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระสำคัญ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย และผลการวิจัย โดยให้สรุปสั้น กระชับ และได้ใจความ

2) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัย

3) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) นำเสนอรูปแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) ผลการวิจัย (Research Finding) นำเสนอผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ความเสนอในรูปแบบตารางหรือแผนภูมิ

5) การอภิปรายผลการวิจัย (Discussion) ให้นำเสนอเป็นความเรียงชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (Suggestion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และนำเสนอประเด็นสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7) กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) เป็นการนำเสนอเพื่อขอขอบคุณหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัย ทั้งนี้ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณี ชื่อบทความมีชื่อไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์

8) เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการนำเสนอเอกสารที่นำมาใช้อ้างอิงในการเขียนบทความ และต้องเป็นรายการเอกสารอ้างอิงที่ปรากฏในบทความเท่านั้น

5.2 บทความวิชาการ/บทความปริทรรศน์/บทความปกิณกะ ให้เรียงลำดับสาระสำคัญ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract)

2) บทนำ (Introduction)

3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ/ระบุงองค์ความรู้ใหม่

- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (References)

ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้นิพนธ์/ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์ และรายการอ้างอิงจะต้องไม่ต่ำกว่า 10 รายการอ้างอิงต่อ 1 บทความ

1. การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของการอ้างอิง มีดังนี้

1.1 การอ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) การอ้างอิงพระไตรปิฎกและอรรถกถา ให้อ้างอิงชื่อคัมภีร์ /เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย ตัวอย่าง เช่น “ตุมกรภิกษุทั้งหลาย จักร 4 ประการนี้ เป็นเครื่องเป็นไปแก่มนุษย์และเทวดาผู้ประกอบเป็นเครื่องที่มนุษย์และเทวดาประกอบแล้ว ย่อมถึงความเป็นผู้ใหญ่และความไพบลูย์ในโภคะทั้งหลาย ต่อกาลไม่นานนัก” (อง. จตฺกก. 21/31/37) เป็นต้น

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างอิงผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากร, 2560) ในกรณีที่เป็นการอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรง ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วย โดยให้พิมพ์ต่อท้ายปีพิมพ์คั่นด้วยเครื่องหมาย (,) เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากร, 2560, น. 201-205)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างอิงชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากร และเชมณัฏฐ์ อินทรสุวรรณ, 2560) ในกรณีที่เป็นการอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรง ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วยโดยให้พิมพ์ต่อท้ายปีพิมพ์คั่นด้วยเครื่องหมาย (,) เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากร และเชมณัฏฐ์ อินทรสุวรรณ, 2560, น. 204-207)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 ราย ให้อ้างอิงผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ปัญญา สุนันตา และคณะ, 2560) ในกรณีที่เป็นการอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรง ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วย โดยให้พิมพ์ต่อท้ายปีพิมพ์คั่นด้วยเครื่องหมาย (,) เช่น (ปัญญา สุนันตา และคณะ, 2560, น. 21-22)

5) กรณีเนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการ

อ้างอิงที่ใกล้เคียงปัจจุบันมากที่สุด

1.2 การอ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Sunanta, 2019) ในกรณีที่เป็นกรอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรง ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วยโดยให้พิมพ์ต่อท้ายปีพิมพ์คั่นด้วยเครื่องหมาย (,) เช่น (Sunanta, 2019, p. 21) แต่ถ้ามีการอ้างอิงมากกว่าสองหน้าขึ้นไป ให้อ้างอิงดังนี้ ตัวอย่างเช่น (Sunanta, 2019, pp. 21-22)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Sunanta & Sukjeen, 2019) ในกรณีที่เป็นกรอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรง ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วย โดยให้พิมพ์ต่อท้ายปีพิมพ์คั่นด้วยเครื่องหมาย (,) เช่น (Sunanta & Sukjeen, 2019, p. 21) แต่ถ้ามีการอ้างอิงมากกว่าสองหน้าขึ้นไป ให้อ้างอิงดังนี้ ตัวอย่างเช่น (Sunanta & Sukjeen, 2019, pp. 21-22)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 ราย ให้อ้างนามสกุลผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al.ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Sunanta et al., 2019) ในกรณีที่เป็นกรอ้างอิงเนื้อหาโดยตรงหรือแนวคิดบางส่วนหรือเป็นการคัดลอกข้อความบางส่วนมาโดยตรงควรระบุเลขหน้าไว้ด้วย โดยให้พิมพ์ต่อท้ายปีพิมพ์คั่นด้วยเครื่องหมาย (,) เช่น (Sunanta et al., 2019, p. 21) แต่ถ้ามีการอ้างอิงมากกว่าสองหน้าขึ้นไป ให้อ้างอิงดังนี้ ตัวอย่างเช่น (Sunanta et al., 2019, pp. 21-22)

2. การอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

2.2 หนังสือ

รูปแบบ :

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. (ครั้งที่พิมพ์ พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้น). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง :

จ้านง อติวิฒนสิทธิ. (2544). สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

2.3 บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ). ชื่อเรื่อง. (เลขหน้าที่อ้าง). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระสุกิจจ สุจิณฺโณ. (2559). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย. ใน ปวีตร ว่องวีระ. ทฤษฎี และวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม. (หน้า 112). กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์.

2.4 บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา. (2557). การกำหนดประเด็นปัญหาการตั้งชื่อเรื่องและการเขียนวัตถุประสงค์การวิจัยทางสังคมศาสตร์. มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 3(1), 14 - 15.

2.5 บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อสารานุกรม (เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนม ครุฑเมือง. (2530). หม้อคอกวาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขตหัวเมืองฝ่ายเหนือ (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

2.6 หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์) ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ประชาชนธุรกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น. 13.

2.7 สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตหรือวิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). สถานที่พิมพ์ : ชื่อมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา.

ตัวอย่าง :

ทรงวิทย์ แก้วศรี. (2550). การศึกษาวิเคราะห์ยุทธวิธีในการประกาศศาสนาของพระพุทธเจ้า (วิทยานิ

พนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

2.8 สัมภาษณ์

รูปแบบ :

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์. (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์). ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์. (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

วรพล ไม้สน (พลังวัชร). (5 พฤศจิกายน 2559). หลักการ วิธีการ เป้าหมายในการปรึกษาทางโหราศาสตร์. (นางณัฐณัช แก้วผลึก, สัมภาษณ์)

2.9 สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่). ชื่อเรื่อง. เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ทวีศักดิ์ อุ่นจิตติกุล. (2561). พระพุทธศาสนาเถรวาท จะสืบทอดดำรงอยู่อย่างไร? เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <https://www.dailynews.co.th/article/666936>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญการ คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติที่ 593/2562. เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ>

2.10 ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ :

ชื่อกฎหมาย. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (ถ้ามี). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วัน เดือน ปี).

ตัวอย่าง :

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติและแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างการนิพนธ์บทความวิจัย

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

ผู้แต่ง¹, ผู้แต่ง², ผู้แต่ง³ (ภาษาไทย)

Author¹, Author², Author³

สังกัด¹, สังกัด², สังกัด³ (ภาษาไทย)

สังกัด¹, สังกัด², สังกัด³ (ภาษาอังกฤษ)

Mail: (ผู้แต่งหลัก/ผู้รับผิดชอบ)

บทคัดย่อ

(TH SarabunPSK 16 Pt. ตัวหนา) อภิปรายภาพรวมของเนื้อหาของบทความ 300-500 คำ

คำสำคัญ: กก กข กค กง (3 - 5 คำ) (TH SarabunPSK 16 Pt. ตัวธรรมดา ชิดซ้าย เคาะระหว่างคำ 1 เคาะ)

Abstract

(TH SarabunPSK 16 Pt. ตัวหนา) แปลบทคัดย่อจากภาษาไทย

Keyword: กก กข กค กง (3 - 5 คำ) (TH SarabunPSK 16 Pt. ตัวธรรมดา ชิดซ้าย เคาะระหว่างคำ 1 เคาะ)

บทนำ

(TH SarabunPSK 16 Pt. ตัวหนา) บรรยายหลักการสำคัญ ความเป็นมาเกี่ยวกับหัวข้อเนื้อหา รวมทั้งเกริ่นนำเข้าสู่ใจความหลักของบทความ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อ...
- เพื่อ...
- เพื่อ...

วิธีดำเนินการวิจัย

(TH SarabunPSK 16 Pt. ตัวหนา) ระบุรูปแบบของการวิจัย ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

(TH SarabunPSK 16 Pt. ตัวหนา) ให้แสดงผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษาทุกข้อ

อภิปรายผล

(TH SarabunPSK 16 Pt. ตั๋วหนา) ให้เขียนอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัย สอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายผลได้ทั้งหมด

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

(TH SarabunPSK 16 Pt. ตั๋วหนา) ให้เขียนข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย และการนำผลการวิจัย ไปใช้ รวมถึงการเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

(TH SarabunPSK 16 Pt. ตั๋วหนา) ให้ใส่เฉพาะกรณีงานวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุน หรือกรณีชื่อเรื่อง บทความที่มีชื่อไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ ตัวอย่าง ขอขอบทุนสนับสนุนวิทยจากสำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ และข้อมูลจากโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาพื้นที่กิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และส่งเสริมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของตำบลน้ำขำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

อ้างอิง

(TH SarabunPSK 16 Pt. ตั๋วหนา) ให้เขียนเอกสารอ้างอิง และให้เขียนการอ้างอิงตามหลักเกณฑ์ที่ระบุ

ตัวอย่างการนิพนธ์บทความวิชาการ

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

ผู้แต่ง¹, ผู้แต่ง², ผู้แต่ง³ (ภาษาไทย)

Author¹, Author², Author³

สังกัด¹, สังกัด², สังกัด³ (ภาษาไทย)

สังกัด¹, สังกัด², สังกัด³ (ภาษาอังกฤษ)

Mail: (ผู้แต่งหลัก/ผู้รับผิดชอบ)

บทคัดย่อ

(TH SarabunPSK 16 Pt. ตัวหนา) อภิปรายภาพรวมของเนื้อหาของบทความ 300-500 คำ

คำสำคัญ: กก กข กค กง (3 - 5 คำ) (TH SarabunPSK 16 Pt. ตัวธรรมดา ชิดซ้าย เคาะระหว่างคำ 1 เคาะ)

Abstract

(TH SarabunPSK 16 Pt. ตัวหนา) แปลบทคัดย่อจากภาษาไทย

Keyword: กก กข กค กง (3 - 5 คำ) (TH SarabunPSK 16 Pt. ตัวธรรมดา ชิดซ้าย เคาะระหว่างคำ 1 เคาะ)

บทนำ

(TH SarabunPSK 16 Pt. ตัวหนา) บรรยายหลักการสำคัญ ความเป็นมาเกี่ยวกับหัวข้อเนื้อหา รวมทั้งเกริ่นนำเข้าสู่ใจความหลักของบทความ

เนื้อหา

(TH SarabunPSK 16 Pt. ตัวหนา) บรรยายเนื้อความที่เชื่อมโยงกันของบทความ แสดงแนวคิด ความเห็นให้สอดคล้องเพื่อให้เกิดความชัดเจนของบทความ สำหรับการเขียนเนื้อหา สามารถจำแนกเป็นหัวข้อย่อย หรือประเด็นศึกษาต่าง ๆ เพื่อความชัดเจนของเนื้อหา

สรุป

(TH SarabunPSK 16 Pt. ตัวหนา) บรรยายภาพรวมสรุปความทั้งหมดให้เกิดความกระชับ มีความชัดเจน

อ้างอิง

(TH SarabunPSK 16 Pt. ตัวหนา) ให้เขียนเอกสารอ้างอิง ไม่ต่ำกว่า 10 รายการ

